

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand • februari 2022 • jaar 26 • #01

FR • DE • EN

traductions
Übersetzungen
translations

Pianist Philippe Raskin
woont en werkt in Wenen

**'Ik zal altijd naar
Kraainem terugkeren'**

Groene Wandeling

**Een stukje Pajottenland...
in Brussel**

Tekens van de tijd

Is het vrije woud nog vrij?

Fietssnelwegen in de Rand

De fiets steekt een tandje bij

25 jaar na de sluiting van Renault

**Trots werd trauma,
strijdbeeld werd
eresaluut**

Elza De Smet (31) uit Mollem werd door Veronique De Maeyer aangeduid om **deketing** voort te zetten. De Smet is dierenarts en geniet van het leven.

Buitenmens

De Smet is afkomstig uit Wemmel. Ze ging naar school in het Heilig Hart-college en Sint-Pieterscollege in Jette. Na haar studies voor dierenarts met specialisatie voor paarden, startte ze haar loopbaan in een kleine dierenartsenpraktijk in Jette. 'Daar werden vooral kleine huisdieren verzorgd, maar ik had *paard* gestudeerd en wilde mijn eigen praktijk oprichten. Na drie jaar was het zover: ik startte een eigen praktijk in Mollem. Binnen een jaar wil ik in Wemmel een tweede praktijk opstarten.'

Wanneer ze niet aan het werk is, gaat ze paardrijden. 'Samen met mijn zus Audrey baat ik de manege Ter Wilgen Stables in Bekkerzeel uit, met een zestigtal stallen. We hebben elk zelf vijf paarden en ik doe ook aan fokkerij. In het weekend rij ik graag met de paarden in het Zoniënwoud. Dan neem ik mijn hond Emil mee. Hij is zeven jaar en werd in Jette op straat gevonden. Mensen brachten hem naar mij, ik scande zijn chip, maar de eigenaar heeft nooit gereageerd. In plaats van hem naar een asiel te brengen, ben ik zelf voor hem gaan zorgen. Hij is een kruising tussen een labrador en een spaniël en volgt goed als ik ga paardrijden.'

Streek ontdekken

Het Zoniënwoud is overigens niet de enige plek waar De Smet graag vertoeft. 'Ik ga heel graag wandelen. Als het sneeuwt, ga ik in het weekend naar de Ardennen, maar ik geniet er ook van om te wandelen in het Pajottenland of ergens waar ik nog niet ben geweest. Dan trek ik er gemakkelijk twee tot drie uur op uit. Ik wandel dikwijls met Mireille die ik tijdens de lockdown heb leren kennen. We raakten aan de praat en zo is er vriendschap ontstaan.'

We zijn al samen naar Slovenië gereisd om te wandelen. Daar is het echt prachtig. Zo'n ongerepte natuur vind je slechts op weinig andere plaatsen. We gaan ook elke week naar Thermae Sports in Brussegem, waar we aan *functional training* doen. We werken onder andere met gewichten. Het liefst volgen we lessen buiten. Ik ben een echte *buitenmens*. Binnen zitten is niks voor mij. Als het weer het toelaat, wil ik van de openlucht genieten.'

Tentoonstelling

Naast sporten, vindt De Smet een uitlaatklep in schilderen. 'Ik schilder met olieverf. Mijn werk kan je omschrijven als figuratieve kunst. Normaal zou ik enkele maanden geleden, samen met mijn moeder en een vriendin die eveneens schilderen, een tentoonstelling organiseren in gemeenschapscentrum de Zandloper in Wemmel, maar door corona is dat niet kunnen doorgaan. Het was te ingewikkeld om al de voorzorgsmaatregelen toe te passen. Nu wachten we tot corona voorbij is. Op termijn zou ik van het schilderen mijn bijberoep willen maken. In Mollem heb ik een klein atelier ingericht waar ik ook potten kan bakken.'

Wanneer covid het toelaat, zal ze opnieuw meer naar de hoofdstad trekken. 'Ik ga graag naar Brussel. Ik geniet van een restaurantbezoek, maar ik dans ook graag in een danscafé of op een festival, alleen kan dat nu niet. Ik doe het dus voorlopig wat rustiger aan en sla een bezoekje aan de zondagsmarkt in Wemmel niet af. Wist je dat het marktplein helemaal wordt heraangelegd? Ik vind het positief dat ze het plein vernieuwen, de plannen zien er veelbelovend uit.'

TEKST Joris Herpol • FOTO Filip Claessens

26

25 jaar na de sluiting van Renault
**Trots werd trauma,
strijdbeeld werd eresaluut**

VERDELING RandKrant februari wordt bus-aan-bus verdeeld in Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Tervuren, Overijse en Hoellaart.

18 Blessuretijd voor rellen en racisme in het voetbal

'Het is verrassend dat zelfs een boegbeeld als Vincent Kompany raciaal wordt aangevallen. Het hooliganisme 2.0 heeft zelfs geen aanleiding op het veld meer nodig om zich te manifesteren.'

DE

32 Elkaar begrijpen

Rana Bayar uit Sterrebeek: 'In mijn onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers zaten leerlingen van verschillende landen samen. We spraken niet dezelfde taal, maar we begrepen elkaar.'

AGENDA

FEBRUARI
2022

- 06 VANASSETOTZAVENTEM
- 12 DEGROENEWANDELING
- 13 MIJNGEDACHT
- 21 VERGETENRECEPTEN
- 25 CULTUURINTERVIEW
- 26 NAGELATENNIJVERHEID

EN OOK

- 04 **Vitale kracht**
Hoe mensen kracht vinden in verbinding en ontspanning
- 14 **Tekens van de tijd**
Is het vrije woud nog vrij?
- 22 **Toekomstforum formuleert**
Over onderwijs

UIT IN DE RAND

24 Plaats opeisen

The United States vs Billie Holiday is een biografische film over leven en werk van de Afro-Amerikaanse zangeres Billie Holiday. Hij schetst ook een beeld van de weerstand die haar strijd voor gelijke rechten voor zwarten in de VS opriep.

‘We maken onszelf **ziek**’

‘Voor veel mensen, ook in Rand, ligt de lat te hoog. Door de grote maatschappelijke druk leven ze continu in stress. Angst en stress ondermijnen de mentale veerkracht. Ze krijgen een burn-out of vertonen andere gezondheidsklachten.’ De volgende maanden gaan we op zoek naar de antwoorden die mensen zoeken op de hedendaagse ratrace.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

Zo doen almaar meer mensen in groep aan Tai Chi, yoga, meditatie, mindfulness of biodanza, ze werken met energieën of nemen deel aan ademsessies. Het creëert een verbinding tussen de deelnemers, die bewust zijn van de positieve effecten van die activiteiten op hun gezondheid en welzijn. ‘Het zorgt voor ontspanning en activeert het deel van het zenuwstelsel dat ons tot rust brengt en invloed heeft op het herstel van het lichaam. Ook wandelen in het groen en het contact met de natuur heeft een rustgevend effect. Hierdoor maken de mensen minder kans om ziek te worden’, zegt dokter Hilde De Smet.

De Smet is een klassiek geschoold huisarts die tijdens haar universitaire studies evenwel geen afdoend antwoord vond op het mysterie van ziekte en gezondheid. ‘Vrij snel nadat ik ben afgestudeerd, heb ik nog een driejarige opleiding in Chinese geneeskunde gevolgd. De nieuwe inzichten integreerde ik in mijn huisartsenpraktijk in Kortenberg. Alhoewel ik het ontzettend graag deed, heb ik na 17 jaar mijn huisartsenpraktijk stopgezet. Ik kreeg te vaak het gevoel dat ik te veel met symptoombestrijding bezig was, terwijl veel ziekten of psychische problemen eigenlijk kunnen worden voorkomen. Sinds enkele jaren spits ik mij volledig toe op preventie, via workshops over gezondheid en cursussen meditatie.’

Immuunsysteem

Volgens De Smet neemt het aantal initiatieven van onderuit toe. ‘In groep inspireer en motiveer je elkaar. Als je met gelijkgestemden mediteert of yoga beoefent, zal dit krachtiger zijn omdat je samen een soort *veld* opbouwt.’ Ze wijst op een grotere openheid voor andere methoden om naar fysieke en mentale gezondheid te kijken. ‘We zijn wereldburgers geworden. Net zoals we meer kebab, Chinees of andere niet-Westerse gerechten eten, tonen we een ruimere belangstelling voor inzichten uit Oosterse geneeskunde, waarvan sommigen al duizenden jaren oud zijn. Denk aan Tai Chi en acupunctuur uit China of de Indiase ayurveda, het alleroudste gezondheidssysteem op basis van kruiden en zuiveringstechnieken, waarvan de hatha yoga deel uitmaakt.’

‘Het positieve effect van Tai Chi of Chi Gong op het afweersysteem is wetenschappelijk aangetoond’, vervolgt De Smet. ‘Bij een groep testpersonen zijn bloedstalen afgenomen. Na de deelname toonde het bloedonderzoek een betere immuniteit aan dan voordien, wat maakt dat mensen minder vatbaar zijn voor allerlei infec-

ties. Een studie aan de Universiteit van Nijmegen zet de effecten van de ademhalingsmethode van *iceman* Wim Hof in de verf. Zijn wetenschappelijk erkende ademhalingsmethode is geïnspireerd op de meditatie van Tibetaanse monniken. Hij leert dat je door op een bepaalde manier te ademen bepaalde processen in je lichaam positief kan beïnvloeden. Zijn ademhalingstechnieken combineert Hof met (extreem) koude-trainingen. Als proef op de som, spoten onderzoekers van de Universiteit Nijmegen bij vijftien deelnemers een ziekmakende bacterie rechtstreeks in het bloed. Opvallend is dat geen enkele deelnemer die gebruik maakte van die ademhalingsmethode ziek werd. De ademhalingstechnieken hoeven natuurlijk niet met extreemkoude trainingen samen te gaan om positieve effecten te sorteren.'

Energiestromen

'In de Oosterse gezondheidssystemen zijn yoga of Tai Chi veel meer dan een vorm van sport-beoefening', vervolgt De Smet. 'Zowel bij Tai Chi als yoga worden de lichaamsoefeningen en de ademhalingstechnieken gebruikt voor preventie en behandeling van ziekten en het verhogen van het algemeen welbevinden. Tegelijk bieden ze een filosofisch kader voor de mens in de kosmos

'Gezonde emoties zijn van groot belang voor het psychisch en lichamelijk welzijn, net als de aanpak van angst en stress.'

waarbij ze ingaan op existentiële en spirituele vragen, zoals wie ben ik en hoe kan ik mijn potentiële mogelijkheden ontwikkelen? Enerzijds is er de hatha yoga die zich concentreert op de energiecentra in het fysieke en energetische lichaam en daarbij lichaamsoefeningen en ademhalingsoefeningen combineert. Anderzijds zijn er zuiver meditatieve vormen van yoga, zoals de raja yoga, die door het denken tot rust te brengen leiden tot bewustzijnsverruiming en -groei.'

De Smet benadrukt dat in de Oosterse gezondheidsfilosofie het beeld op het lichaam anders is dan in het klassieke Westerse denken. 'Wij gaan ervan uit dat alle processen in het fysieke lichaam, met name in de organen veroorzaakt worden, terwijl in de Oosterse zienswijze de energetische circulatie aan de basis ligt van het fysieke lichaam. Vanuit die benadering zijn yoga of Chi Gong manieren om de energiecirculatie te beïnvloeden en de verstoorde energiestromen terug in balans te brengen en zo het lichaam gezond te maken. Hier situeert zich ook de tradi-

tionele Chinese behandelingsmethode acupunctuur. De acupuncturist prikt acupunctuurpunten aan in een of meerdere energiebanen in het lichaam om op die manier de energiestroom te herstellen. Bovendien zijn die energiebanen of meridianen met de lever, de milt en andere organen in ons lichaam verbonden. De behandelende arts heeft niet enkel oog voor het fysieke orgaan, maar legt ook de relatie met voeding, werkt met kruiden en schenkt veel aandacht aan emoties.'

'Gezonde emoties zijn van groot belang voor het psychisch en lichamelijk welzijn, net als de aanpak van angst en stress. Een ziekte ontstaat niet vanzelf. De zieke persoon is immers een onderdeel van zijn omgeving. Als we de bodem, het milieu en de planeet verzieken, maken we eigenlijk onszelf ziek. Zo heeft een vervuilde of verarmde bodem een weerslag op de kwaliteit van onze voeding. Weet je dat meer dan de helft van onze aandoeningen welvaartsziekten zijn, zoals overgewicht, diabetes en allerlei allergieën? Ze zijn te wijten aan een ongezonde voeding en een ongezonde eet- en leefstijl. Vandaar de noodzaak om sterker in te zetten op preventie.'

Preventie

In 2020 heeft De Smet in Geldenaken (Jodoigne) het centrum *Focus op gezondheid* geopend. 'Voor de uitbraak van de pandemie gaf ik live workshops van tweeënhalve dag over verschillende aspecten van gezondheid: voeding als medicijn, voeding die energie geeft, gezond water, lichaamshouding en ademhalingstechnieken. Ik werk samen met ingenieur Peter Van den Broucke voor het thema water en rond de juiste omgang met kunstmatige elektromagnetische straling. Tijdens onze bijeenkomsten komen ook de psychologische aspecten aan bod. Ik sta stil bij wat cursisten tegenhoudt om bepaalde veranderin-

gen in de praktijk te brengen, ook al hebben ze de kennis. Mijn centrale boodschap is dat mensen hun eetgewoonten en hun leefstijl niet drastisch hoeven te veranderen. Kleine wijzigingen kunnen op langere termijn een groot effect hebben.'

'Tijdelijk ben ik overgeschakeld op zoomsessies en heb ik verschillende thematische video's gemaakt in de vorm van acht lessen waarvan één les handelt over de versterking van het immuunsysteem. Naast de workshops over gezondheid, organiseer ik cursussen over meditatie. Momenteel verlopen de meditatielessen voor beginners via zoom, maar hopelijk komt hier in de nabije toekomst verandering in. Verder geef ik ook meerdaagse cursussen over spiritualiteit en heling in kleine groepjes, die wel live doorgaan (www.schoolofoccultmeditation.com). In deze cursussen wordt ingegaan op ziekte en gezondheid vanuit een nog breder perspectief, de mens als deeltje van het grote universum. Door naar binnen te gaan, je perspectief te verruimen, en te beseffen dat we nog maar een klein deeltje van het mens-zijn ontrafeld hebben, kan je ziekte in een veel breder perspectief plaatsen, de zingeving ervan zoeken en vinden, en op die manier diepe helingsprocessen in gang zetten. Het bewijst dat mensen zelf veel kunnen doen voor de bevordering van hun gezondheid. Ze hoeven zich niet afhankelijk op te stellen ten aanzien van artsen en medicijnen. Met andere woorden: meditatie, diverse vormen van yoga, Tai Chi, bio-danza, werken met energieën en ademhalingsessies zijn van groot belang voor de gezondheid en het welzijn. Door die en andere initiatieven sterker te steunen zou de overheid veel meer gezondheidswinst kunnen boeken, zeker als je bedenkt dat van het hele budget voor gezondheidszorg amper drie procent aan preventieve gezondheidszorg wordt besteed.'

EN Coping with the rat race

'Very many people, including those living in the Rand feel the hurdles they are expected to face in life are way too high. They are constantly under stress owing to the huge social pressures, with their mental resilience being undermined by anxiety and stress. They end up with a burn-out or suffering from other health problems.' Over the next few months, we will be looking for answers to people's questions about coping with the present-day rat race. More and more individuals are taking up Tai Chi, yoga, meditation, mindfulness or biodanza in

groups, working with energy systems or taking part in breathing exercises. These create a form of bond between the participants, who are quick to realise just how much these activities contribute to their health and wellbeing. 'It has a relaxing effect, while stimulating the part of the nervous system that calms us down and helps facilitate physical recovery. Taking walks in a green environment and being in contact with nature also has a calming effect and helps to reduce the chances of becoming ill', says Dr Hilde De Smet.

Maximiliaanpark

Zenne komt terug boven water

BRUSSEL De Noordwijk in Brussel staat de komende jaren voor ingrijpende veranderingen. Tussen het Noordstation, Thurn & Taxis en Saintelette wordt heel wat gerenoveerd. Blikvanger wordt een stukje bovengrondse Zenne in een volledig heraangelegd Maximiliaanpark. De Stad Brussel en het Brussels Gewest zullen daarvoor 25 miljoen euro investeren in het project *Max-sur-Zenne*. Het Maximiliaanpark is nu eigenlijk een versnipperd groengebied dat zich uitstrekt van de kinderboerderij aan metrostation IJzer tot de plantsoenen vlakbij de twee WTC-torens. De laatste jaren kwam het park vooral in het nieuws omdat transmigranten er hun toevlucht zoeken. Tegen 2023 en 2025 moet het park een zone worden met hogere biodiversiteit, een performante waterhuishouding, sport- en recreatievoorzieningen voor de omwonenden, en minder verkeersdruk. In het licht van de klimaatverandering zorgt het nieuwe park ook voor verkoeling.

Max-sur-Zenne kreeg gestalte door Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit, de Brusselse bouwmeester en een ontwerpwedstrijd die werd gewonnen door de combinatie van de Franse bureaus OLM paysagistes, de vzw Dédale en architectenbureau HBAAT, en het Brusselse bureau Ouest. Aan het IJzerplein, waar nu nog de kinderboerderij is gevestigd, wordt over een afstand van 650 meter de overwelfde rivier terug blootgelegd. Volgens Benjamin Thiébaux van het Waterdepartement

bij Leefmilieu Brussel helpt dat om de Europese verplichting te realiseren om de kwaliteit van lokale waterlopen te verbeteren. In de koker waarin de Zenne nu verstopt zit, zal een gat worden gemaakt waardoor het water bovengronds een nieuwe bedding krijgt. Mogelijk geeft een publieke kantine op een nieuw buurtplein op termijn zicht op de rivier. In ieder geval komt er een wandelpad naast dat loopt tot aan het Vergotedok aan de Upsite toren. Die voetgangersboulevard moet de Thurn en Taxis-site met het Noordstation en het Rogierplein verbinden. De kinderboerderij, die al sinds 1989 wat verdoken ligt in het park, verhuist tot vlakbij de WTC-torens en wordt opgewaarderd met moestuinen, (fruit)bomen, meer binnenruimte en sanitair.

Het begin van de werken is voorzien voor de zomer van 2023 en zouden duren tot 2025. Eerst krijgen bewoners nog inspraak en precisering van de plannen. In totaal beslaat *Max aan de Zenne* 9,5 ha aan openbare ruimte: een nieuwe schakel in het netwerk van groene zones dat zich stilaan uitstrekt van het Bockstaelplein in Laken tot in het centrum van Brussel. • MB

i Wie de Zennenu al wil terugzien, kan naar twee tentoonstellingen georganiseerd naar aanleiding van 150 jaar overwelfing van de Zenne. *De Beurs in Zenne* tot 13 februari in het Broodhuis en *Senne de crime. No Zenne to waste over het afvalwaterbeheer* tot 27 maart in het Riolenmuseum.

Nieuw ziekenhuis

VILVOORDE De Vlaamse Regering investeert meer dan 100 miljoen euro in een nieuw Jan Portaelsziekenhuis op de CAT-site in Vilvoorde, vlakbij het station. De bouw van het ziekenhuis, die zou moeten starten in 2023, komt daarmee een stap dichterbij. 'Het nieuwe project in Vilvoorde is een schoolvoorbeeld van waar we met onze ziekenhuisinfrastructuur naartoe willen', zegt Vlaams minister van Welzijn en Gezondheid Wouter Beke (CD&V). 'Het AZ Jan Portaels zet in op duurzame en wendbare infrastructuur en een goede samenwerking met onder meer huisartsen en thuisverpleegkundigen.' De plannen voor een nieuw Portaelsziekenhuis dateren al van vijftien jaar geleden. 'Onze infrastructuur is al jaren aan vervanging toe', zegt Thierry Freyne, algemeen directeur van het AZ Jan Portaels. 'Het nieuwe ziekenhuis zal kleiner maar flexibeler zijn. Er zal meer ingezet worden op daghospitalisaties in plaats van de klassieke opnames. De duur van een verblijf in een ziekenhuis wordt almaar korter dankzij de moderne medische technologieën. Daar willen we in de toekomst op inspelen.' • TD

Voorrang voor leerlingen uit Nederlandstalig onderwijs

VLAAMSE RAND Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) heeft nieuwe inschrijvingsregels uitgewerkt voor de scholen in de Vlaamse Rand. Weyts wil zo het Nederlandstalige karakter van de scholen vrijwaren en ervoor zorgen dat kinderen zo veel mogelijk in hun eigen gemeente naar school kunnen gaan. 'Scholen van het basisonderwijs krijgen in de Vlaamse Rand de mogelijkheid om voorrang te geven aan kinderen uit de eigen gemeente', legt Weyts uit. 'Scholen van het secundair onderwijs zullen in de Rand dan weer 70% van de beschikbare plaatsen kunnen voorbehouden voor leerlingen die vanaf hun 3 jaar onafgebroken Nederlandstalig onderwijs gevolgd hebben of die sinds hun verhuis naar Vlaanderen of Brussel altijd gekozen hebben voor Nederlandstalig onderwijs. Zo wordt iedereen die kiest voor het Nederlands ook beloond voor die keuze. De Vlaamse Regering zal vastleggen welke gemeenten deze extra mogelijkheden krijgen.' Bedoeling is om vanaf volgend schooljaar de voorrangsregels te laten ingaan. De Vlaamse Regering deed de voorbije jaren eerdere pogingen om dergelijke regels in te voeren, maar botste op juridische bezwaren vanuit Franstalige hoek. 'Ook nu verwachten we tegenstand eens het decreet er zal zijn', zegt Michaël Devoldere, woordvoerder van minister Weyts, 'maar dat houdt ons niet tegen om de plannen zo snel mogelijk in te voeren.' • TD

Nieuwe stadsboulevard

LAKEN Het Brussels Gewest wil het einde van de A12 in Laken en Neder-over-Heembeek omvormen tot een stadsboulevard. 'De A12 moet tussen de gewestgrens en het kanaal ter hoogte van Van Praet een groene, vlotte en leefbare toegangspoort worden', vindt Brussels minister van Mobiliteit en Openbare Werken Elke Van den Brandt (Groen). Richting Brussel gaat het volgens de plannen van drie naar twee en vervolgens naar één rijstrook. In de andere richting zijn er twee rijvakken. De maximumsnelheid wordt van 90 naar 50 km/u verlaagd. Volgens Brussel Mobiliteit zal desondanks het verkeer vlotter verlopen. Maar daar is niet iedereen van overtuigd. Van den Brandt kreeg forse kritiek op haar plannen, onder meer van Brussels staatsecretaris Pascal Smet (Vooruit). Die sprak van 'pestgedrag ten aanzien van de Vlamingen die dagelijks naar Brussel pendelen'. Ook VOKA en Touring vrezden voor extra files. • TD

Extra middelen voor taalbeleid in secundaire scholen

VLAAMSE RAND De secundaire scholen in de Vlaamse Rand zien de laatste jaren het aantal leerlingen dat thuis geen Nederlands spreekt fors toenemen. Omdat dat veel druk legt op die scholen trokken de directies vorig schooljaar aan de alarmbel. Vlaams minister van Onderwijs en de Vlaamse Rand Ben Weyts (N-VA) komt hen nu tegemoet met extra middelen. 'De komende drie jaar investeren we vanuit het Vlaamse Randfonds in totaal drie miljoen euro om het Nederlands te ondersteunen in de secundaire scholen in de Rand', legt Weyts uit. 'We mikken niet alleen op de leerlingen, maar ook op hun ouders. Het geld gaat naar concrete projecten, bijvoorbeeld rond het vrijetijdsaanbod in het Nederlands voor leerlingen, of taalcursussen Nederlands voor ouders op school.' De projecten zullen uitgewerkt worden door vzw 'de Rand', samen met de schooldirecties en lokale besturen. Een dertigtal scholen waar het aantal kwetsbare leerlingen groot is, krijgen intensieve ondersteuning via een aanpak op maat. • TD

Met de Engels Hoek sloot het laatste café in **Asse-ter-Heide**. • Afvalintercommunale Intradura voert een grote PMD-zak in van 100 liter. • Voetbalclub Union overweegt om een voetbalterrein aan te leggen in **Drogenbos**. De gemeente ziet niet goed in waar dat zou kunnen. • Het voormalig Bierhuis Oud Beersel in **Beersel** opende na bijna 20 jaar opnieuw de deuren. • In **Vilvoorde** zijn grote werkzaamheden gestart in de Stationlei. Die duren tot de zomer van 2022. • Beersel investeert fors in het oud gemeentehuis van **Dworp** dat met stabiliteitsproblemen kampt. • Vorig jaar noteerde Graydon in **Halle-Vilvoorde** 296 faillissementen, twee jaar geleden waren dat er nog 332. • **Overijse** bouwt zestien energie-neutrale serrewoningen op het domein tussen Solheide en de Korenarenstraat. De gezinswoningen zijn in de eerste plaats bedoeld voor inwoners van Overijse. • Vorig jaar zijn in de luchthaven van **Zaventem** 820 mensen betrapt met een valse PCR-test. Ze kregen een boete van 750 euro. Wie die niet betaalde, werd gedagvaard en kreeg een zwaardere straf: 16 reizigers kregen gevangenisstraffen tot een jaar. • **Dilbeek** maakt een woonomgevingsplan waarbij op een beperkt aantal plaatsen nog appartementen kunnen worden gebouwd. • Het klooster van de zusters Visitatie op de grens van **Zaventem** en **Kraainem** wordt een opvanghuis voor kinderen en moeders in nood. • Jean-Pierre De Groef (Vooruit), tot 2018 acht jaar burgemeester van **Machelen** maar nadien opzij geschoven, is na een nieuwe coalitievorming opnieuw burgemeester. • De gemeenteraad van **Machelen** keurde het masterplan van het Bessenveld goed.

Het terrein van 27 ha in **Diegem** wordt omgevormd tot een multifunctionele wijk waar wonen, werken, winkelen en ontspannen samengaan en waar er onder meer een school en een groot park zullen komen. • In **Itterbeek** startten buurtbewoners een petitie tegen de aanleg van vier padel- en twee tennisvelden aan de Keperenberg. • De Plantentuin van **Meise** kreeg in 2021 maar liefst 227.689 mensen over de vloer. Dat zijn er zo'n 44.000 meer dan het vorige bezoekersrecord in 2020. • Het Spaans Huis op de hoek van de Spanjebergstraat en de Berchemstraat in **Dilbeek** wordt openbaar verkocht. De boerenwoning dateert uit de 18e eeuw en is een beschermd monument. • Afvalverwerker Containers Maes heeft de terreinen van de jachthaven van **Grimbergen** aan het Zeekanaal ingenomen voor de uitbreiding van zijn activiteiten. • De stad Oostende heeft een stuk bos van 58.000 m² aan het meer van Genval aan de gemeente **Overijse** geschenken. Overijse zal, samen met het Regionaal Landschap, een bosbeheerplan opstellen en zal een groene verbinding maken tussen het Meerdaalwoud en het Zoniënwoud. • De Vlaamse overheid investeert 16 miljoen euro in bruggen die in slechte staat zijn. In onze regio gaat het om bruggen in **Zaventem** (3), **Overijse** (2) en **Grimbergen** (2). • Fedasil opent vanaf 2023 een opvangcentrum voor 51 niet-begeleide minderjarigen in de Kattebroekstraat in **Dilbeek**. Eerder werden er al kwetsbare minderjarigen opgevangen. Fedasil werft 30 medewerkers aan voor de begeleiding. • In **Wezembeek-Oppem** is het nieuw administratief centrum officieel ingehuldigd. Ook de Nederlandstalige basisschool en de bibliotheek nemen hun intrek in de gloednieuwe gebouwen. • De wijksschool in **Terlanen**, met één leerkracht en een handvol leerlingen, sluit eind dit schooljaar definitief de deuren. • Het centrum van Peizegem wordt heraangelegd. • Een erosiepoel in een veld langs het Hof-ten-Hout en een extra dam in de Kwadeplasstraat moeten in **Sint-Genesius-Rode** wateroverlast van de Kwadebeek voorkomen. • JH

Prachtboom aan Kasteel van Gaasbeek

GAASBEEK In het park van Gaasbeek is deze winter een Libanonceder geplant. De boom kreeg niet toevallig een plekje op het open grasveld voor het Kasteel van Gaasbeek. 'De boom roept beelden op van de zuid-mediterrane wereld die de familie Arconati Visconti zo fascineerde', vertelt Luc Vanackere, directeur van het Kasteel van Gaasbeek. De Libanonceder is een naaldboomsoort die bijna uitstierf in zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied in Libanon en nu geklasseerd is als kwetsbare soort. 'We kozen in Gaasbeek voor een 25-jarige Libanonceder, een erg jong exemplaar in de wetenschap dat deze bomen zo'n 600 à 700 jaar oud kunnen worden. De eerste jaren voorzien we steunpalen en afscherming tegen maaimachines. Met een beetje geluk aarden de wortels goed en wordt deze aanwinst zo'n 30 meter hoog. We hopen alvast dat vele generaties zich zullen neervlijen in de schaduwrijke luwte van zijn takkenpracht en zullen genieten van het heerlijke uitzicht op het kasteel.' • TD

Nieuwe invulling voor industriezone Westrode

MEISE De zone Westrode krijgt een nieuwe bestemming. Eind jaren 70 werd beslist om van dit gebied van 80 ha langs de A12 een bedrijvenzone te maken, maar dat project kwam er nooit na protest van de buurt en veel politiek gepingel. Intercommunale Haviland, eigenaar van de terreinen, gaat nu samen met de gemeente Meise en de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) op zoek naar een nieuwe invulling voor Westrode. 'Het oude idee van een groot industrieterrein is van de baan', zegt Tom Lagast, onderzoeker van het aangestelde studie bureau Space Lab. 'Momenteel bekijken we alle mogelijke andere pistes. De open ruimte is natuurlijk belangrijk, maar naast het ecologische aspect kijken we ook naar het maatschappelijke. Dat is belangrijk voor de gemeente Meise. En uiteraard moeten we ook rekening houden met het feit dat Haviland graag een zo groot mogelijk deel van zijn investering wil terugverdienen.' Eén groot bosgebied, zoals Natuurpunt vraagt, wordt het dus naar alle waarschijnlijkheid niet. 'Het kan bijvoorbeeld wel een combinatie zijn van groene ruimte met een recreatieve invulling. Samen met alle betrokken partijen werken we de komende maanden drie mogelijke scenario's uit. Daarmee trekken we dan in maart of april naar de buurtbewoners, zodat ook zij hun zeg kunnen doen. Op die manier

willen we tot één voorkeursscenario komen dat door zoveel mogelijk mensen gedragen wordt.' • TD

www.westrodemorgen.be

Het geld voor de Vlaamse Rand

Meer dan bomen planten

Ongeveer halfweg de regeerperiode van de Vlaamse Regering geeft de begrotingsbespreking van eind vorig jaar een goed beeld van waar het beleid voor de Vlaamse Rand naartoe gaat.

TEKST Geert Selleslach • FOTO Filip Claessens

Soms heb je een woordenboek nodig om de politiek te kunnen begrijpen. Lees even mee en probeer te volgen: 'De Vlaamse Brede Heroverweging (VBH) beoogt een grondige doorlichting van de diverse uitgavenposten en waar relevant kostendekkingsgraden binnen de Vlaamse begroting. Dit heeft tot doel om de kwaliteit van de publieke financiën te verbeteren op vlak van efficiëntie en effectiviteit.' Ondanks alle 'klare taal' van tegenwoordig vind je dit soort zinnen dus nog steeds op officiële overheidswebsites. Waarover gaat dit? Juist, besparingen.

Met de kosten gespaard aan corona was het deze keer een wel heel speciale besparingsronde. Een Vlaamse Brede Heroverweging zelfs, want speciale situaties vergen speciale namen. In het kader van die VBH kregen alle Vlaamse ministers – in casu hun administraties – vorig jaar de opdracht om hun eigen budget te analyseren. Ze moesten vooral bekijken waar er een 'optimalisatie' te realiseren viel. Of nee, waren het 'efficiëntiewinsten'?

Wat betekende dit voor het budget dat aan het beleid voor de Vlaamse Rand wordt besteed? Wel, buiten hier en daar enkele kleine duizenden euro's, bleef dat budget nagenoeg gespaard. Een goede

zaak voor de Rand, maar hoe dat komt, bleek uit de begrotingsbespreking niet geheel duidelijk.

Op kruissnelheid

Uit de begrotingsbespreking in de commissie Vlaamse Rand van het Vlaams Parlement eind november vernemen we dat het zogenaamde Randfonds – extra geld bestemd voor onze regio a rato van 26 miljoen euro over de gehele legislatuur – op kruissnelheid is gekomen. Dat klopt. Na een studieronde besliste Ben Weyts (N-VA), de minister voor de Vlaamse Rand, stapje voor stapje waar dat geld naartoe moet gaan. Nu dat duidelijker is, kunnen de werken op het terrein beginnen. Helemaal transparant verloopt dat niet volgens de oppositie. 'Arbitrair', noemt An Moerenhout van Groen het. 'Sinterklaaspolitiek', zegt Katia Segers van Vooruit. De minister noemt het 'flexibel omgaan met de noden van de regio'. Tegenover het zwartgallig ingevulde beeld van 'een demografische revolutie' van Klaas Sloopmans van het Vlaams Belang, een anderstalige tsunami die alles van de Vlaamse gemeenschap zal wegblazen, trekt de Vlaamse Regering extra geld uit voor onthaal en integratie van nieuwe inwoners in de regio.

Het is meer 'dan alleen maar bomen planten', volgens Inez De Coninck van de N-VA. En dat klopt. Groen en Vlaams zijn de initiële ordewoorden van de N-VA, en het is niet helemaal duidelijk of al die bomen op de juiste plaats komen te staan, maar ondertussen zijn er door de minister extra middelen vrijgemaakt om de capaciteit in het onderwijs te verhogen en is er ook een aanzet gegeven voor flankerend onderwijsbeleid en streekontwikkeling. Zonder afbreuk te doen van de gekozen projecten stelt Groen zich de vraag waarom de voorkeur uitgaat naar deze prioriteiten en bijvoorbeeld niet naar zorg, kansarmoede of mobiliteit?

Mag het iets meer zijn?

Er is nog een andere, laaghangende wolk die de laatste jaren boven de Vlaamse Rand blijft hangen: de uitbreiding van de regio. Volgens Vooruit lijkt het hoe langer hoe minder houdbaar om de omschrijving van de Vlaamse Rand te beperken tot de 19 gemeenten met een grens aan Brussel of aan een faciliteitengemeente. Meer en meer

Het Randfonds trekt geld uit voor meer bomen, flankerend onderwijsbeleid, streekontwikkeling. Er is ook aandacht voor het onthaal en integratie van nieuwkomers.

worden ook de gemeenten die nog een stapje verder van de hoofdstad liggen met dezelfde grootstedelijke problematiek geconfronteerd. Nu wordt er wel ingezet op meer samenwerking tussen gemeenten, maar of dat voldoende is? De minister wil het geld dat naar de Rand gaat, naar eigen zeggen, niet verder 'vernevelen', zo ver verdelen dat het geen verschil meer maakt. Een recente overlegronde met de 19 gemeenten van de Rand maakt wel duidelijk dat zij meer zouden willen inzetten op samenleven en op onthaal en integratie van hun inwoners. De minister wil bekijken hoe hij op deze vraag kan inspelen.

Pianist Philippe Raskin woont en werkt in Wenen

‘Ik zal altijd naar Kraainem terugkeren’

Klassiek pianist Philippe Raskin (40) reist de wereld rond voor zijn muziek. Enige tijd geleden verkaste hij naar Wenen, maar zijn band met de Rand, en in het bijzonder met Kraainem, blijft sterk.

TEKST Anne Peeters • FOTO Filip Claessens

In Kraainem is alles begonnen voor jou?

‘Ja. Ook al is Wenen nu mijn thuisstad, Kraainem blijft belangrijk voor mij. Ik ben in het Saint-Luc ziekenhuis geboren, op honderd meter van ons familiehuis. Mijn vader en zus wonen nog steeds in Kraainem en ik heb er een privé pianoschool opgericht, waar ik lesgeef. Elk jaar in april geef ik een concert en sinds negen jaar organiseer ik in de week voor kerst de Internationale César Franck Pianocompetitie. Gemeenschapscentrum de Lijsterbes speelt al meer dan twintig jaar een belangrijke rol in mijn leven. Ik herinner nog mijn eerste recital daar, 23 jaar geleden, met de Eerste Ballade van Chopin... Ik doe mijn best om er elk jaar topmusici uit de hele wereld samen te brengen. Elk concert wordt altijd door een jong talent geopend, om jonge musici de gelegenheid te geven voor een publiek te spelen en podiumervaring op de bouwen. Net zoals ik dat zelf heb kunnen doen.’

Met de César Franck-wedstrijd voor jonge pianisten ben je in 2013 begonnen. Waarom?

‘Om jongeren speelkansen te geven. Het oorspronkelijke initiatief kwam eigenlijk van mijn moeder Magda Calleeuw. Toen ik in 2012 de Eerste prijs Madrid Spanish Composers International Piano Competition had gewonnen, wou ik stoppen met wedstrijden. Ik begon me vragen te stellen over de toekomst. Op dat moment stelde mijn moeder voor om een competitie voor jonge pianisten in België op te richten. En zo geschiedde. De wedstrijd wordt gesteund door een team van twintig vrijwilligers, die hard werken om al de jonge kandidaten uit de hele wereld

naar Kraainem te laten komen en te helpen. Vorig jaar hadden we 60 kandidaten uit 39 verschillende landen, waaronder 23 finalisten.’

Je hebt deze pianowedstrijd aan je moeder opgedragen.

‘Toen ze vorig jaar stierf, was dat een enorme schok voor de hele familie, maar ze blijft in onze harten leven. Mijn moeder had een ongelooflijk artistiek en pedagogisch gevoel. Haar schilderijen zijn schitterend en lichtgevend, net zoals zijzelf. Ze heeft een aquarelatelier opgericht in Kraainem. Twintig jaar gaf ze er haar wekelijkse ateliers. Ik heb veel geluk gehad met zo’n fantastische ouders. Ze hebben mijn twee zussen en mij altijd gesteund en veel muziek en cultuur meegegeven. Ze hebben hun liefde voor muziek, cultuur en kunst met ons gedeeld: musea, reizen, concerten, opera’s, tentoonstellingen,... En de liefde voor piano, natuurlijk.’

Waarom heb je piano als instrument gekozen?

‘Da’s een ietwat bizar verhaal. Een collega van mijn vader verliet België om terug naar Amerika te gaan en liet weten dat hij zijn piano wou verkopen. Mijn ouders grepen de kans en hebben het instrument gekocht. De piano staat nog steeds in ons familiehuis. Mijn ouders wilden ons in de muziekschool inschrijven, maar er was geen plaats. Daarom werd Alexander Friedland, een oude maar fantastische Poolse dirigent, onze eerste leraar. Zijn typische ‘harde Slavische methode’ was heel efficiënt, ik heb veel geleerd van hem. Op mijn zestiende ging ik dan naar het conservatorium in Brussel.’

Jouw piano-academie is er niet enkel voor muzikale talenten of professionele musici, maar ook voor beginners, kinderen en volwassenen. Hoe is het voor jou om als pianist van hoog niveau les te geven op beginnersniveau?

‘Kennissen doorgeven aan jonge talenten vind ik belangrijk, ik ben er al vroeg mee gestart, eigenlijk al van toen ik zelf nog aan het Koninklijk Conservatorium in Brussel studeerde. Eerst gaf ik privéles en les in de Vlaamse muziekschool in Kraainem. Daarna ben ik er nooit mee gestopt. Ik weet dat sommige collega’s alleen maar in het hoger onderwijs willen lesgeven, zoals ik ook in Wenen

en Italië doe, maar zelf wil ik ook met kinderen blijven werken. Elk kind – of iedereen eigenlijk – heeft een talent, soms verborgen of onbewust. Je moet het ontdekken en het dan voorzichtig laten groeien en ontwikkelen. Dat sprankje kan dan een vuur worden voor die persoon zelf, voor zijn omgeving en kan zelfs de hele wereld verlichten en verwarmen. Ik probeer een beetje terug te geven van wat ik zelf gekregen heb.’

Ligt je hart bij het begeleiden van jonge talenten of eerder in het geven van concerten?

‘Ik zoek naar een goede balans tussen die twee, maar dat is niet gemakkelijk. Dmitri Bashkirov, mijn leraar in Madrid – hij is spijtig genoeg onlangs overleden – zei vaak dat je ‘een coole geest met een warm hart nodig hebt’. Neurologen spreken dan weer over de linker- en rechterhelft van je hersenen. Ik heb zelf de indruk dat ik een betere leraar ben wanneer ik veel concerten geef en omgekeerd helpt de ervaring van concerten ook om mijn pedagogische visie te voeden en te ontwikkelen. De twee aspecten verrijken elkaar, het ene kan niet zonder het andere.’

In België wordt er uiteraard vaak verwezen naar jouw deelname aan de Koningin Elisabeth-wedstrijd in 2007. Hoe belangrijk was die voor jou?

‘Het is een formidabele competitie met een wereldwijde reputatie. Mijn deelname blijft een mooie ervaring en heeft veel deuren voor me geopend. De feedback in de media over mijn prestaties was unaniem positief. Ik heb de halve finale gehaald en dat blijft een sterke prestatie, vind ik. Niet in de finale geraken, was eigenlijk het beste wat me kon gebeuren. Het heeft me verplicht om mezelf te overtreffen. Het was een sterke motivatie om mijn netwerk uit te breiden, mijn creativiteit verder te ontwikkelen en erkenning te krijgen in het buitenland. Ik ben honderd procent Belg, maar ik ben blij dat ik mijn carrière ook in het buitenland heb kunnen uitbouwen. Ik heb de gelegenheid gehad in meer dan vijftig landen te spelen, van Japan tot Brazilië, van Moskou tot Johannesburg. Ik kreeg de kans om met musici uit de wereldtop te spelen. Daarna heb ik nog prijzen gewonnen in andere internationale wedstrijden. Als musicus, en zeker als solist, blijven competities belangrijk.’

Als je speelt, lijkt alles zo moeiteloos te gaan. De realiteit is waarschijnlijk anders?

‘Inderdaad, het is keihard werken. Sommige vrienden zeggen dat ik leef om te werken, maar dat is wat overdreven. Om eerlijk te zijn: er is ook een periode geweest waarin ik minder – of beter gezegd ‘anders’ – werkte, bijvoorbeeld toen ik mijn humaniorastudies combineerde met het conservatorium en toen ik mijn eerste jaar in de kapel Koningin Elisabeth deed, waar ik mij moest aanpassen aan het internaat. Ja, het is hard werken. Een goede organisatie is de sleutel. Een ander belangrijk gegeven is dat ik veel geluk heb gehad met mijn leraars die uit verschillende scholen kwamen: de grote Russische school met Dmitri Bashkirov, de Weense school met Hatto Beyerle en de Hongaarse school van Franz Liszt met Jean-Claude Vanden Eynden. Zijn leraar Eduardo Del Pueyo was leerling van Jeanne Bosch, die dan zelf weer met Marie Jaelle gestudeerd had, een leerling van Franz Liszt. Ik heb mijn best gedaan om voor mezelf een soort muzikale synthese te maken die ik dan aan mijn studenten doorgeef. Ook in mijn lessen is het hard werken, omdat ik heel goed weet hoe diep elke pianist moet gaan om het hoogste niveau te bereiken.’

Je verblijft nu in Wenen. Permanent of keer je ooit nog terug naar de Rand?

‘Toen ik de kans kreeg om in Wenen les te gaan geven, heb ik niet getwijfeld. Wenen is dé referentie voor klassieke muzik liefhebbers, voor cultuurliefhebbers tout court. Ik vind het bovendien een van de mooiste steden ter wereld. Proper, goed georganiseerd, veilig. Ik heb er ook goede herinneringen aan. Mijn concert in de Musikverein enkele jaren geleden blijft een fantastische ervaring. En ik heb hier zelf jarenlang les gehad, onder andere van topleraar Johannes Meissl en van Hatto Beyerle, de legendarische altviolist van het Alban Berg Quartet. Dus ja, het doet me veel plezier om hier te kunnen leven en werken. Ik geef ook nog les in Italië, aan de privé-universiteit in Brescia. Veel werk en reizen dus, het is druk. Maar ik blijf in Kraainem lesgeven, in mijn privéschool en voor Cap sur la Musique. Een deel van mijn tijd in België doorbrengen, is belangrijk voor mij.’

FR Pianiste classique de haut niveau, Philippe Raskin vit et travaille à Vienne

En 2007, Philippe Raskin de Kraainem participa aux demi-finales pour piano du Concours Reine Elisabeth. Aujourd’hui, il enseigne à Vienne et à Brescia et dispose de sa propre école de piano à Kraainem. Chaque année, il se produit au centre communautaire de Lijsterbes et y organise le Concours International de Piano César Franck qui s’adresse aux jeunes pianistes. ‘Ma participation au Concours Reine Elisabeth est une belle expérience qui m’a ouvert de nom-

breuses portes. Ne pas atteindre la finale était en fait la meilleure chose qui pouvait m’arriver. Cela m’a obligé à me surpasser. J’ai trouvé la motivation pour élargir mon réseau, développer davantage ma créativité et obtenir une reconnaissance à l’étranger. Je suis cent pour cent belge, mais je suis heureux d’avoir pu développer ma carrière à l’étranger. Devenir et rester un pianiste de haut niveau est un travail difficile, mais cela en vaut vraiment la peine.’

Een stukje Pajottenland... in Brussel

De komende zeven edities gaan we met RandKrant op verkenning naar de Groene Wandeling. Dat is een wandel- en fietstraject dat het Brussels Gewest volledig omspant over een afstand van zestig kilometer, in zeven stukken onderverdeeld. Bij Brusselaars is het een begrip, in Vlaanderen is het minder bekend.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Met de Groene Wandeling wil het Brussels Gewest een groen traject uitzetten waar zowat iedereen zijn gading in kan vinden. Het gaat over natuur, cultuur, geschiedenis, urbanisme, mooie plekjes waar het heerlijk toeven is. Het tracé vormt als het ware een spiegelbeeld van de Groene Gordel in Vlaanderen en is aangeduid met karakteristieke paaltjes die je niet kan missen.

Kleinschalige landschappen

Voor de gelegenheid beginnen we onze ontdekking aan de westelijke kant van de Rand. Je neemt de Groene Wandeling ter hoogte van de *Lenniksebaan* in Anderlecht en eindigt in de *Kasterlindenstraat* ter hoogte van Sint-Agatha-Berchem over een afstand van een goede zeven kilometer. Omdat het feitelijke tracé niet alle interessante plekjes kan aandoen, is het best dat

je tevoren even bekijkt welke attractieve plekjes je kan bezoeken.

Bedenk in ieder geval dit je hier nog de grootste landbouwzone van het Brussels Gewest vindt, grotendeels gelegen op het grondgebied van *Neerpede*. Daarbij denk je uiteraard ook direct aan de sportinfrastructuur van voetbalclub Anderlecht en het grote golfterrein daar in de buurt. Het Pedepark spreekt misschien nog het meest tot de verbeelding, want het staat model voor het kleinschalige Brusselse landschap dat aansluit op de Bruegeliaanse Vlaamse zijde, met onder meer het nabijgelegen Sint-Anna-Pede. Dat in de hemel geprezen dorpje heeft de jongste decennia veel van zijn landschappelijke pluimen verloren door de ongebreidelde bouwwoede. Representatieve uitlopers daarvan vind je nog nabij het *Maison verte et bleue* aan het kruispunt van de Ketelstraat en de Neerpedestraat. Vlakbij zijn er nog enkele boeiende, kleinschalige landschappen, zoals de

Jardin réseau naturel, de *Roselière* en het *Champ à Mailles*. Brueghel zou er alleen maar blij om kunnen zijn.

Moortebeek en Peterbos

Ter hoogte van de *Vlinderstraat* vind je de Luizenmolen, de laatste van de twee windmolens die het Brussels Gewest nog rijk is. Het gaat al lang niet meer om het oorspronkelijke exemplaar van honderdvijftig jaar geleden, maar het blijft een mooie en actieve kopie van het originele bouwsel.

De *Geestdriftstraat* en de *Vruchtbaarheidsstraat* brengen je voorbij de Ring, tot de grens met Molenbeek. Je loopt al snel te midden van de *Tuinwijk Moortebeek*, een Engels-Nederlands concept dat in 1921 het levenslicht zag. Het geldt vandaag nog steeds als een modelwijk, met tevreden inwoners zo blijkt als je met hen een praatje slaat. Ter hoogte van de *Peterboswijk* maak je kennis met een cité die in december vorig jaar nog negatief in het nieuws kwam. Toen wij er passeerden was alles peis en vree, en waren de inwoners uit op een praatje. Uit de gesprekken maakten we op dat vooral de werkloosheid onder de jongeren het grootste probleem is. Vanuit die situatie volgen dan dikwijls het dealen en gebruiken van drugs. Als de overlast onder controle is, willen de meeste mensen er wel blijven wonen, mits een broodnodige opfrissing van de gebouwen, want die liggen er toch al een hele tijd in de greep van voortschrijdende verloederding.

Fatima Ualgasi is een geboren en getogen Vilvoordse met internationale roots, literaire ambities en diverse blogs. Voor RandKrant schrijft ze afwisselend met Tom Serkeyn, Joris Hintjens en Dirk Volckaerts de column *mijngedacht*.

Tweede **leven**

Na vele jaren van leegstand begint de winkelstraat in Vilvoorde te herleven. Lokaal initiatief Broeilab heeft hier een belangrijke rol in gespeeld.

Vorige maand kreeg Vilvoorde extra budget van de Vlaamse Regering om de verloederende van de winkelstraten tegen te gaan. Er zit dus nog meer in de pijnlijnen.

Maar het karakter van de straat is veranderd. Waar er vroeger vooral winkels waren, begint nu horeca te overheersen. Vooral afhaalzaken. Afhaal doet het goed. Zelfs de klassieke horeca heeft het tijdens de lockdowns ontdekt en gaat ermee door. Horeca zorgt ervoor dat er 's avonds nog beweging is in de winkelstraat en is dus ook goed voor de veiligheid.

Toch wordt er geklaagd. Te veel van hetzelfde. Te veel halal. Waarom komt er geen gewone slager of een kaaswinkel? Handel en horeca worden gestuurd door vraag en aanbod. Supermarkten en winkelketens hebben een ruim aanbod. Op het internet kan je alles kopen wat je maar wil. Met een paar klikjes is je maaltijd of kledij besteld en bij jou thuis geleverd. Als je daar als kleine ondernemer tegenop wil boksen, dan helpt het als je iets te bieden hebt, waar veel vraag naar is en weinig aanbod. Of dat binnen een bepaalde niche valt. Ambachtelijk doet het bijvoorbeeld erg goed.

Vilvoorde is een stad met een grote diversiteit. Net geen 57% van de bevolking heeft niet-Belgische roots. Er is dus vraag naar producten uit andere landen. Zeker dingen die je in de gewone supermarkt niet of nauwelijks vindt. Halal vlees bijvoorbeeld. Dus ja, er is een markt voor halal slagers. We hebben ook een verpakkingvrije handel, een biozaak,

een wereldwinkel, een koffiebrander, afhaalpunten van lokale al dan niet bio-boeren. Met meerdere kleine brouwers staat Vilvoorde zelfs prominent op de bierkaart. Maar er is eveneens een Poolse en een Turkse supermarkt, een churreria, en sinds kort zelfs een Pakistaanse grill.

Waarom komen er geen gewone slagers bij? Niet omdat het stadsbestuur dat zo wil, wat soms wel eens wordt gesuggereerd. Er studeren nauwelijks nog slagers af, laat staan dat die een eigen zaak beginnen. Ik vermoed dat hetzelfde geldt voor kaashandelaars. De tijdgeest speelt misschien ook mee: we eten minder vlees en lactosevrij is tegenwoordig trendy.

Sommigen storen zich aan dat diverse aanbod. Tja, wellicht dezelfde die een probleem hebben met diversiteit op zich? Zelf kom ik uit een gezin van avontuurlijke eters. Als er iets nieuws op de markt kwam, dan waren we er als de kippen bij om het uit te proberen: kiwi's, okra's, struisvogel,... Ik zet die traditie verder, zij het dan dat ik vooral experimenteer met fruit, groenten en kruiden, omdat ik vlees niet lekker vind. Ik at al quinoa en avocado lang voor het hip en zogenaamd superfood was. Hoe meer aanbod van niet klassiek Belgische producten, hoe liever ik het zie.

Natuurlijk, te veel van hetzelfde is te veel van hetzelfde. Vorig jaar besloot bijvoorbeeld de stad Brugge om geen nieuwe toeristenwinkels meer te vergunnen. Dus als er echt te veel gelijkaardige zaken komen, kan en mag het stadsbestuur zeker ingrijpen. Maar zover zijn we nog lang niet. Voorlopig ben ik gewoon blij dat er minder leegstand is. En dat ik veel nieuwe lekkere dingen kan uitproberen.

TEKST Fatima Ualgasi • FOTO Filip Claessens

Scheutbos

De *Dichtkunstlaan* brengt ons naar de volgende groene parel aan de Brusselse kroon: het 50 ha grote Scheutbos. Tijdens ons bezoek kon je er over de koppen lopen, vooral huisgezinnen met kinderen waren massaal aanwezig. Navraag leerde dat het er in de week heel wat rustiger aan toe gaat. Het gaat alweer om een kleinschalig landschap dat via het kerkhof van Sint-Agatha-Berchem overgaat in het Wilderbos en ruimtelijk verbonden blijft met het nabije Hoogveld.

Je loopt al snel te midden van de Tuinwijk Moortebeek, een Engels-Nederlands concept uit 1921.

Hiermee zitten we aan het eindpunt van dit deel van de Groene Wandeling. Deze plaats van diegenen die eeuwige rust hebben gevonden, is misschien een goede afsluiter om even te bezinnen? Als je er niet genoeg van krijgt, ligt aan de overkant van de Maricolendreef nog het kerkhof van Koekelberg, dat als het ware een uitbreiding of spiegelbeeld is van dat van Sint-Agatha-Berchem. De westgrens van dat kerkhof vormt de grens met het Vlaams Gewest.

 www.leefmilieu.brussels/themes/groene-ruimten-en-biodiversiteit/de-groene-wandeling

Kasteel van Gaasbeek

van Coudenberg, had contacten met het Hof van de Brabantse hertogen en het is aan hertog Jan III te danken dat hij de kluis in Groenendaal ter beschikking kregen. De kluis werd al snel een priorij en nam enkele jaren later de leer van Augustinus aan en verzekerde zich zo van de steun van de kerkelijke overheid. Het gaf Jan de vrijheid om zijn mystieke gedachten verder te ontwikkelen en te delen met bezoekers, geestelijken en leken uit Brussel en de wijde omtrek. Deze vrijheid hing af van de positie die hij bekleedde. Voor boeren uit de buurt, die gebonden waren aan grond en heer, was de bewegingsruimte beperkter. Een mentale vrijplaats in het bos was niet voor iedereen weggelegd.

Heerlijke vluchtburchten

Brussel groeide verder uit tot de politieke draaischijf van de Nederlanden. De Habsburgse aartshertogen Albrecht en Isabella regeerden begin 17e eeuw vanuit Brussel over de Zuidelijke Nederlanden, nadat de Noordelijke Nederlanden kort daarvoor zich van hun Spaanse meesters hadden losgemaakt. De hertogelijke levensstijl inspireerde de Brusselse rijken. In hun 'hoven van plaisantie', die van Ukkel tot Tervuren rond de stad lagen, ontwierpen ze hun kleine en grote paradijzen. Nieuw was dat allemaal niet. Oude Romeinse aristocraten deden het al en dankzij de Italiaanse renaissance raakte het gebruik ook bij ons verspreid.

Een aantal parken die toen het licht zagen, gaan terug op oudere kasteeldomeinen, zoals de middeleeuwse burchten van Gaasbeek, Beersel en de verdwenen burcht van Tervuren die Brabant en Brussel moesten beschermen tegen aanvallen, bijvoorbeeld vanuit Vlaanderen of Henegouwen. Toen de burchten na de middeleeuwen hun militair nut verloren, werden ze mondaine verlengstukken van de stad, soms zelfs buitensporige fantasiewerelden. De 19e eeuwse verbouwing van Gaasbeek had veel weg van een sprookjesslot waarin Markiezin d'Arconati Visconti als page door haar zelfverzonnen droom kon bewegen. Eigenaars namen ook de omliggende landerijen onder handen. Rondom de kastelen en landhuizen legden ze elegante tuinen aan, maar ook de aanpalende bossen namen ze onder handen. Ze waren vooral aantrekkelijk voor de jacht, de

Is het vrije woud nog vrij?

De bossen en parken in de Rand helpen ons te ontspannen, een balans te vinden in ons jachtige leven. Maar dat was niet altijd zo. Hun geschiedenis is nauw verwant met de zoektocht van gewone mensen naar vrijheid en zelfontplooiing. Hun belang voor stads- en randbewoners wordt groter met – o ironie – een toegenomen druk op het groen als gevolg.

TEKST Koen Demarsin • FOTO Filip Claessens

Vrijbouter

Het was met Pasen in het jaar 1343 dat Jan Ruusbroec op weg trok naar Groenendaal. De 50-jarige Ruusbroec had er een hele carrière opzitten aan het kapittel van de Brusselse Sint-Goedelekerk toen hij er de stadspoorten achter zich liet. Ver weg van de stedelijke drukte begon het tweede

deel van zijn leven. Liefde voor en nabijheid tot God waren cruciaal voor hem. Zijn gedachten die hij in de volkstaal, en niet in het Latijn, neerschreef, maakten hem in de wijde omtrek bekend.

Al werd hij angevuurd door de Heilige Geest, zonder wereldlijke hulp had hij de tocht niet kunnen maken. Zijn compagnon de route, Vrank

adellijke sport bij uitstek. Ook hier gaven de Habsburgse landvoogden de maat aan met hun uitgestrekte jachtgronden van de Tervuurse Warande en het Zoniënwoud en de noordelijke bossen van het Saventerlo bij Zaventem. Samen met kerkelijke bosbezitters zoals de abdi van Ter Kameren, zorgde de adel ervoor dat er een aanzienlijk bosbestand bleef bestaan, al droeg het statuut van *Vrijwoud* dat het bos aan het begin van de 15e eeuw kreeg daar ook toe bij. Dankzij dit samenspel blijven met het Zoniënwoud en haar uitlopers in het Terkamerenbos, het Hallerbos en het Laarbeekbos belangrijke stukken woud bewaard die hun wortels kennen in één van Europa's oude bosgebieden: het Kolenwoud.

Weldoeners

Bankier Jean-Joseph Walckiers de Gammerage keek letterlijk op Vilvoorde neer toen hij in 1778 op zijn domein Drie Fontein en als eerste in onze streek een landschapspark in Engelse stijl aanlegde. Hij was daarmee een voorloper. De komst van de Fransen aan het eind van de eeuw zorgde er echter voor dat vele parken en tuinen de woelige periode niet overleefden. Vanaf 1815 brak er onder het Hollands bewind een nieuwe bloeiperiode aan waarbij de Engelse landschapstijl verder opmars maakte. Maar ondanks de eerdere Franse belofte van vrijheid en gelijkheid, bleef het recht op groen beperkt tot wie het zich kon veroorloven, al verschoof de macht van de adel naar het kapitaal van industriëlen en stedelijke burgers. Op hun beurt voegden zij nieuwe domeinen toe aan de groene ring rond Brussel. Aan het eind van de 19e eeuw bouwde notaris Charles Claes uit Halle op een heuvelrug tussen de Pajotse akkers een eclectisch kasteel en omringde het met een weelderig park dat hij liet ontwerpen door landschapsarchitect Emile-Edmond Galoppin die in opdracht van Leopold II al verschillende parken en squares ontwierp. Claes' domein Groenenberg ligt pal tegenover de burch van Gaasbeek: de oude adel en het nieuwe geld slechts gescheiden door een weg.

Leopold zette met zijn parken niet alleen de adellijke gewoonte verder; hij gaf er een heel eigen dimensie aan, al is het ditmaal niet de megalomanie die opvalt, maar wat hij in Laken deed. Sinds 1782 nam Laken de taak over van de

gesloopte vorstelijke residentie van Tervuren. Bij het paleis legde Leopold een groot park aan mét een publiek gedeelte. Zo trad het parkenlandschap van de Rand de stad binnen. De nieuwe stadsparken voorzagen de stedelijke burgerij van nieuwe plaatsen om te zien en gezien te worden. Daarnaast hielpen ze ook als tegengewicht voor de snelle groei van de stad met vele nieuwkomers, nieuwe wijken en vervuilende industrie langs het kanaal. Maar Leopold sloot vooral goed aan bij de tijdsgeest, want de trend was ook in andere Europese steden merkbaar. Zijn borstbeeld in het Dudenpark in Vorst roemde hem als 'Weldoener van de openbare parken'. Roemde, want intussen verwijst alleen nog het bijbehorende bordje naar de rol die hij speelde voor het openbare groen.

Bevrijding van het groen

Zowat de helft van al het aangelegde groen in en rond Brussel gaat op de 19e eeuw terug en het gros van de stedelijke parken van toen vormt nog steeds de ruggengraat van de open ruimte in de stad. Maar nog altijd bleef groene ruimte een privéaangelegenheid. Ze waren er zeker niet om het leven van de vele armen uit de stad te verlichten. Wie frisse lucht wou, moest vrije tijd hebben en tijd was er alleen voor wie zich die kon veroorloven. Maar, al was het niet zo bedoeld, de kentering was ingezet. In de 20e eeuw kwamen verschillende domeinen in handen van de overheid. De redenen hiervoor zijn uiteenlopend. Gaasbeek was een opvolgingskwesitie. Markiezin d'Arconati Visconti schonk haar goed in 1921 aan de Belgische staat bij gebrek aan opvolgers. Niet veel later kocht de staat ook het domein van Meise. Vilvoorde kocht in 1956 de Drie Fontein en en was daarmee Brussel te snel af die er een geschikte plek voor een begraafplaats in zag.

Sociale veranderingen speelden ook een rol. Kort nadat de Belgische werknemers het recht op vakantie verkregen, kocht de toenmalige provincie Brabant in 1938 het kasteeldomein van Huizingen. De stijgende welvaart speelde ook in het nadeel van de kasteelheren. Dienstboden, meiden en tuinmannen, die instonden voor het onderhoud en het huishouden, vonden na de Tweede Wereldoorlog elders werk en de wet uit 1970, die huispersoneel eindelijk de nodige zekerheid bood, maakte het kostenplaatje niet

goedkoper. Op korte tijd wisselden verschillende domeinen van eigenaar. In de jaren 1980 kwamen Ter Rijst in Pepingen, Groenenberg en het Colomakasteel in Sint-Pieters-Leeuw in overheidshanden, waarmee de ring van parken en bossen rond Brussel stilaan sloot. Voor de gewone man was al dat toegankelijke groen een fijn neveneffect bij zijn toegenomen rechten.

De mozaïek van bos- en parkgebieden uit de 16e eeuw vormt de blauwdruk van het groenscherm dat de hoofdstad nu omringt.

Een nieuwe worsteling

Zo vormt de mozaïek van bos- en parkgebieden uit de 16e eeuw de blauwdruk van het groenscherm dat Brussel omringt. Al groeide deze ring eerder organisch, de reden waarom ze nu nog zichtbaar is, heeft meer met politiek dan met toeval te maken. De eerste echte aanzet om de Rand bewust groen te houden, kwam uit urbanistische hoek. Eind jaren 1950 dook het idee van een groene gordel voor het eerst op in plannen om de verstedelijking van de stadsrand af te remmen. Alweer kwam de inspiratie uit Engeland. Politiek vond het concept van zo'n groene buffer weerklank, want het leek ook voor een ander doel bijzonder interessant: de indijking van de verfransing van de Rand die de groeiende stad met zich meebracht. Zo kreeg het Groene Gordelbeleid in de loop van de volgende decennia vorm in opeenvolgende gewest- en structuurplannen van de Vlaamse overheid. De vrijwaring van groengebieden en de beperkingen voor flatgebouwen, maakten het contrast met het Brussels Gewest steeds groter. Zo kneedde de Groene Gordel mee aan de Vlaamse Rand. Een merkwaardige ommekeer omdat net de stedelijke Franstalige klasse ze mee had gevormd. De Groene Gordel werd niet zomaar een gebiedsnaam. Het is intussen de merknaam waarmee de provincie Vlaams-Brabant de streek promoot. Eens te meer een strategische keuze, want maar weinig bewoners verbinden zich met de naam. In het Pajottenland blijven ze liever Pajot. ▶

Domein Groenenberg

► 15 km politieke moed

Op vrije dagen zakken die Pajotten en bewoners van de westelijke stadsrand naar Gaasbeek af. Het plaatselijke ijssalon doet er gouden zaken. In het park Drie Fonteynen klinken de talen van de picknickende families zuiders dan van de flaneurs in dreven van Tervuren, waar Engels, Duits of Frans de toon bepalen. De parken zijn een afspiegeling van hun omgeving. Maar de band met de stad blijft broos. Van de oorspronkelijke 20.000 ha blijven er van het Zoniënwoud ca. 4.400 ha over. In wat rest, doorsnijdt de drukke R0 het woud. De druk van de stad op het groene ecosysteem dat haar omringt, blijft hoog, maar het draagvlak voor de opwaardering van de groene ruimte stijgt evenzeer. In Groenendaal verbindt een ecoduct intussen de twee wouddelen die door de Ring gescheiden waren en in het Horizon+ -programma vormen beekdalen de link tussen het Meerdaalwoud, het Zoniënwoud en het Hallerbos. Ecologische ontsnippering is daarbij het uitgangspunt. De oprichting van een Nationaal Park Brabantse Wouden dat de bossen van het Kolenwoud opnieuw moet verbinden, lijkt een volgende logische stap. De toegenomen aandacht voor het groen doet sommige bestuurders ook verder dromen, over een 15 km lange overkapping van de Ring tussen Waterloo en Wezembeek-Oppem, een ontsnippering op zijn Antwerps. Maar wie rommelt in de marge van de grootstad, kan geheid op protest rekenen. De schaarse ruimte blijft beperkt. De landbouwers bij monde van de Boerenbond vrezen voor een hogere druk op de landbouwgebieden in de Rand. De strijd om de resterende open ruimte woedt permanent.

De weg van Ruusbroec

De groene ruimte rond Brussel blijft voor vele stads- en randbewoners belangrijk. Ruusbroec was in zekere zin een voorloper. Al was zijn motivatie religieus geïnspireerd, zijn uitgangspunt blijft herkenbaar: weg van de prikkels in de stad,

zocht hij de rust van het bos om zich te richten op wat echt belangrijk was. Het bos werkt nu ook nog als remedie tegen de druk van alledag. Die helende werking is voor het Agentschap Natuur en Bos intussen een overtuigingsargument geworden. Het benoemt het tekort aan groene ruimte zelfs als *nature deficit disorder*, een psychologische aandoening waarvoor natuurwandelingen het beste antidotum zijn.

Maar de openstelling van al dat groen heeft ook een keerzijde, niet het minst voor de natuur zelf. In het voorjaar is het in het Hallerbos intussen koppen lopen tussen de paarse hyacinten. De natuur bood voor velen ook één van de weinige ontspanningsmogelijkheden tijdens de voorbije lockdownperiodes. Daardoor was het in het bos bij momenten drukker dan in de stad. Wandelaars, fietsers en joggers moesten opletten om niet over elkaars voeten of wielen te struikelen. En de bosbewoners zelf, die moesten er maar mee kunnen leven.

Nu het groen in de Rand van iedereen is, krijgt de vraag over de vrije bewegingsruimte in de natuur een nieuwe dimensie. De vraag is niet

meer van wie het groen is, maar wel hoeveel van de overblijvende natuur we ons toe-eigenen en hoeveel we overlaten aan de natuur zelf. Dat is een ethische afweging. Gaan we bossen met elkaar

Nu het groen in de Rand van iedereen is, krijgt de vraag over de vrije bewegingsruimte in de natuur een nieuwe dimensie.

verbinden of gaan we ze ook meer promoten? Hoeveel plaats maken we bijvoorbeeld voor recreatie en ontsluiting? En vooral, kunnen we ervoor zorgen dat de groene ruimte een ander soort plek blijft en niet op een groene versie van de stad gaat lijken met verkeersborden, gescheiden wegen voor wandelaars en fietsers apart en steeds meer regels om natuurgebruik beheersbaar te houden? Want dan blijft er van balans zoeken niet veel meer over. Iets om over na te denken tijdens een volgende wandeling in Groenendaal.

DE Ist der freie Wald noch frei?

Die Wälder und Parks in de Rand helpen ons, zu entspannen und einen Ausgleich zu unserem hektischen Leben zu finden. Aber das war nicht immer so. Trotz des früheren französischen Versprechens von Freiheit und Gleichheit blieb das Recht auf Grünflächen auf diejenigen beschränkt, die es sich leisten konnten, auch wenn sich die Macht im Laufe der Zeit vom Adel auf das Kapital der Industriellen und Stadtbewohner verlagerte. In dem Mosaik aus Wald- und Parkflächen von damals sehen wir noch

heute die Blaupause für den grünen Schirm, der die Hauptstadt heute umgibt. Jetzt, wo das Grün in de Rand allen gehört, erhält die Frage der Bewegungsfreiheit in der Natur eine neue Dimension. Die Frage ist nicht mehr, wem das Grün gehört, sondern wie viel von der verbliebenen Natur wir uns aneignen und wie viel wir der Natur selbst überlassen. Werden wir die Wälder miteinander verbinden oder werden wir sie mehr fördern? Wie viel Raum lassen wir zum Beispiel für Erholung und Erschließung?

Het **zware** dat ook **licht** is

Een paar jaar geleden ging tg STAN aan de slag met *Scènes de la vie conjugale* en *Après la répétition*. Met *Infidèles* putten ze opnieuw inspiratie uit de observaties van Ingmar Bergman.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Ida Jakobs

We hadden een gesprek met Frank Vercruyssen die, samen met Jolente De Keersmaeker, Robby Cleiren en Ruth Becquart, in dit verhaal over menselijke verhoudingen en kleine kantjes dook.

Vanwaar de goesting om opnieuw iets te doen met Bergman?

'Mijn ervaring met zijn teksten is zeer fijn en vervullend. Ze balanceren tussen zwaar en licht, grappig en verscheurend. Dat is een heel mooi, typisch menselijk evenwicht. Bergman beschrijft miserie, maar tegelijk kan hij er ook om lachen. Dat is hoe wij mensen in elkaar zitten. Je hebt een aantal schrijvers die deze paradox heel goed beheersen. Tjesechov, Bernard en Schnitzler schrijven ook over heel diepgaande en treurige dingen en tegelijk hanteren ze een empathische pen, met een doorzicht dat voor lichtheid en zelfspot zorgt. Precies dat trekt ons aan bij Bergman. Ik vind dat Bergman dat evenwicht meer in zich heeft als schrijver dan als filmmaker. Zijn films neigen meer naar het zware, het ijzige. Ik vind die reputatie van Bergman als louter zwartgallige zagevent sowieso niet gerechtvaardigd, maar in zijn schriftuur is dat evenwicht meer aanwezig. Het is zo schoon hoe je vertederd naar het menselijk bedrijf kan kijken en er ook mee kan lachen. Tijdens *Scènes de la vie conjugale* zeiden we de vreselijkste dingen tegen elkaar en toch

werd er veel gelachen. *Infidèles* is een klassiek verhaal over mensen die proberen om moraliteit en passies een beetje in evenwicht te houden, wat natuurlijk faliekant afloopt.'

Het stuk baseert zich op Ingmars scenario en zijn biografie. Hoe verwerk je dat tot een geheel?

'Wat ons als gezelschap aantrekt, is de dunne grens tussen fictie en non-fictie, toneel en zaal, het verhaal en de werkelijkheid. Dat is heel schoon aanwezig in het scenario. Het begint letterlijk met Bergman die zijn personage ondervraagt en het op die manier laat beschrijven zodat het iemand wordt. Je ziet de genese van de fictie. Wij gaan nog een stapje verder door elementen toe te voegen uit zijn autobiografie *Laterna magica*. Daarin geeft Bergman bijvoorbeeld een prachtige beschrijving van Die Zaubrerflöte. Dat hebben we in de voorstelling verwerkt als belevenis van één van de personages, de dirigent. In het scenario komt de negenjarige Isabelle af en toe aan bod met dromen en verhalen. We hebben één van die dromen vervangen door een anekdote van Bergman, toen hij als kind met zijn vader ging fietsen en een onweer meemaakte. Zijn biografie bulkt van de hoogst vertederende anekdotes vol zelfspot. Als kind kon hij niet mee met de jongens van het dorp, en wist hij niet hoe met de meisjes om te gaan. Dat is zo herkenbaar. Door dat soort lichte details toe te

voegen wordt het zware niet minder zwaar, maar het zorgt voor een soort spiegel in zijn teksten. En verder bevat het scenario natuurlijk prachtig geschreven dialogen.'

Jullie speelden *Infidèles* al eens in 2018 in het Frans.

'We hebben het stuk in het Frans gemaakt, samen met Théâtre Garonne in Toulouse, waar we kind aan huis zijn. Het was de eerste keer dat we met alleen Nederlandstaligen een voorstelling in het Frans creëerden. Dat was speciaal. En nu is er dus de Nederlandstalige versie, waarin die tekst toch op een andere manier thuis komt. Je staat er opnieuw bij stil hoe schoon en goed geschreven het is. Tijdens de eerste lockdown hebben we gewerkt aan de Nederlandse tekst en gemerkt dat de zinsstructuur en het ritme dicht bij het Zweedse origineel liggen. Nu is de tekst af en zijn we hem aan het instuderen om ik weet niet wanneer te kunnen spelen.' (*De geplande voorstellingen staan op de helling met de nieuwe coronamaatregelen, n.v.d.r.*)

Wat vinden jullie als maker belangrijk?

'Wij vinden *daar zijn* heel belangrijk. Met het publiek in contact zijn, proberen een goede balans te creëren tussen de illusie van het verhaal en de realiteit van de voorstelling zelf. Bij ons keert *Da-sein* altijd terug. Gewoon: wij zijn daar en wij vertellen dingen. (*lacht*) En intussen kunnen wij ons wel storten in de fictie van de personages. Maar het is de spiegel met onszelf die van belang is. Als je toestaat om jezelf hypermenselijk te zijn op een podium creëer je hopelijk ook een universaliteit waarin mensen zich herkennen.'

20 • 13 FEB • 20.30

Infidèles

tg Stan & de Roovers

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Blessuretijd voor rellen en racisme in het voetbal

2021 was geen goed jaar voor het Belgische voetbal. Niet op het veld, en zeker niet ernaast. Ernstige incidenten met geweld en racisme volgden elkaar op. Wat zijn mogelijke oorzaken en remedies? En hoe kijkt men bij het relatief rustige Anderlecht naar de zaken?

TEKST Michaël Bellon • FOTO Leon Neal/ AFP

Standard-Charleroi, Beerschot-Antwerp, OHL-Standard, Club Brugge-Manchester City, Eupen-Union, Antwerp-Standard, Club Brugge-Anderlecht. Allemaal hadden ze een gelijkaardige uitslag: het negeren van coronaregels, veldbestormingen, opstootjes tussen spelers en staf, het gooien van projectielen, vuurpijlen en rookbommen, racisme, geweld,...

Oorzaken

Wat zijn oorzaken en remedies voor het geweld en discriminatie in en rond de voetbalstadions? Jeroen Scheerder is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de KU Leuven. In opdracht van de Belgische voetbalbond deed zijn team vorig jaar een groot onderzoek naar discriminatie en racisme in het amateurvoetbal: 37% van de tweeduizend bevroegde 10- tot 20-jarige spelers gaven aan gedurende de voorbije twee seizoenen slachtoffer geweest te zijn van discriminatie, waaronder racisme op een voetbalveld.

'Het is verrassend dat zelfs een boegbeeld als Vincent Kompany raciaal wordt aangevalen, maar tevens is het opmerkelijk dat media, publieke opinie, politiek en sportieve verantwoordelijken pas op zo'n moment weer even in actie schieten', zegt Scheerder, die spreekt over 'hooliganisme 2.0', dat zelfs geen aanleiding op het veld meer nodig heeft om zich te manifesteren.

Gedegen onderzoek naar hooliganisme in België is volgens Scheerder ondanks alles nog braakliggend terrein. Daardoor is het bijvoorbeeld moeilijk te zeggen of de betere reputatie van pakweg hockey te maken heeft met een andersoortig publiek en een sportievere cultuur.

Hedendaags dorp

WEZEMBEEK-OPPEM De afgelopen jaren werd hard gewerkt aan de realisatie van het ambitieuze masterplan voor een nieuwe dorpskern als een hedendaagse, levendige plek voor ontmoeting, wonen en samenleven. Publieke functies worden hier gecombineerd met private woningen. De bibliotheek, de gemeentelijke basisschool De Letterbijter, een polyvalente ruimte, het gemeentelijk administratief centrum en het OCMW, genaamd de *City Hall*, liggen in een u-vorm rond een centraal plein dat overloopt in de nog aan te leggen publieke Tuin van Straufhain. Het aanpalende, enige resterende gedeelte van het voormalige gemeentehuis wordt een horecazaak. Zes achterliggende woongebouwen met 107 appartementen scharen zich rond de tweede groene plek Maalderstuin. De groenstrook Geborgen Tuin is ingepland als een ontmoetingsplek voor bewoners. Duurzaamheid en respect voor het milieu waren cruciale uitgangspunten. De publieke gebouwen worden voorzien van zonnepanelen, warmtepompen, groendaken, klimaatplafonds, regenwaterrecuperatie, koude- en warmteopslag in vier grondboringen, laadpunten voor fietsen, nestkasten voor zwaluwen en LED-verlichting met daglichtregeling en afwezigheidsdetectie. Een ruime ondergrondse parking moet het voorplein vrijwaren van auto's. Zo'n grootschalige ingreep met zeer dichte bebouwing op een beperkte oppervlakte stuitte op heel wat protest en kritiek. De toekomst zal uitwijzen of dit 'dorp van de 21e eeuw' ook functioneert zoals vooropgesteld. Met de intrek van de schoolgangertjes van De Letterbijter in het gloednieuwe schoolgebouw in januari is alvast de aftrap gegeven.

TEKST & FOTO Tine De Wilde

'Met uitspraken over het sociaal profiel van een hooligan moet je opletten. Daar zouden wel eens evengoed hoogopgeleiden kunnen tussen zitten. Voetbal is een van de meest gedemocratiseerde sporten en bereikt veel mensen uit alle geledingen van de samenleving. Vanuit een maatschappelijk perspectief beschouwen sportsociologen het voetbal als een microkosmos waarin onze samenleving wordt gereflecteerd, inclusief de sociale uitwassen.'

'Voetbal is ook een subcultuur. Op het moment dat je een stadion binnen komt, verander je blijkbaar niet alleen van kledij, maar ook van gedrag. Sommige sociologen stellen dat onze samenleving zo saai is geworden dat we in die 90 minuten in een andere huid kruipen om eens lekker uit de bol te kunnen gaan. Bij bepaalde mensen leidt die *ventilatiefunctie* tot agressie en geweld.'

Remedies

Met het beeld van het voetbal als spiegel van onze samenleving is het voor Scheerder duidelijk dat de opeenvolging van crisissen, waaronder de huidige gezondheids crisis, impact heeft. 'Corona is niet de oorzaak voor het oplaaiende geweld, maar wel een versterker en versneller ervan.' Net

'Het hooliganisme 2.0 of het racisme heeft zelfs geen aanleiding op het veld meer nodig om zich te manifesteren.'

vanwege die sterke link met de samenleving pleit Scheerder ervoor de uitstraling en impact van het voetbal ook als een kans te zien. 'Er zitten ook positieve kanten aan die spiegel functie die je als beleidsverantwoordelijke ter harte zou kunnen nemen. Heel wat clubs zetten met hun community-werking in op de verbindende kracht van het voetbal. Dat zou nog versterkt kunnen worden.'

De oppositie en de maatregelen tegen de uitwassen in het voetbal wordt stilletjes aan groter. De voetbalbond heeft niet alleen de campagne *Come Together* lopen, maar installeerde ook een *Diversity Board*, stelde met Samia Ahrouch een inclusiemanager aan die momenteel een ronde van de clubs doet, maakt het via een app voor

iedereen mogelijk racisme te melden, streeft naar honderd workshops per jaar om tegen 2024 alle scheidsrechters, stewards en veiligheidsverantwoordelijken te wapenen tegen discriminatie, en wil de progressie constant monitoren met onderzoek. De Pro League (het profvoetbal) bande recent toeschouwers en is vragende partij dat mensen met een stadionverbod zich op het uur van de wedstrijd zouden melden op het politiecommissariaat zodat ze niet alsnog in het stadion binnen zouden geraken. Scheerder pleit voor een alcoholverbod in stadions, het nauwkeuriger opsporen van daders met camera's, het spelen zonder publiek, maar ook effectievere en langdurigere straffen voor individuen. Een krachtig symbool tegen hooliganisme, naar analogie met het knielen tegen racisme of de regenboog tegen discriminatie, zou ook helpen.

Paarswitte waarden

Tot slot nog even naar onze regio. Dit seizoen laten vooral Luik, Brugge en Antwerpen zich in negatieve zin opmerken. Uit het gemoedelijke Dudenpark van Union Sint-Gillis komen traditioneel geen klachten, maar ook Anderlecht lijkt voorlopig minder last te hebben van balorige supporters. 'Dat kan natuurlijk een momentopname zijn', geeft woordvoerder Mathias Declercq toe. 'Incidenten hebben vaak een specifieke aanleiding zoals een beladen wedstrijd of de toestand van een club. Bij Anderlecht loopt er ook wel eens iets mis, maar we voelen toch dat de supporters mee zijn in ons verhaal. Ze zien de progressie en de drive van de coach en het bestuur en blijven achter de ploeg staan.' Communicatie is de sleutel in de relatie met de supporters. 'Wij communiceren via onze wekelijkse nieuwsbrief en alle individuele mails worden beantwoord. CEO Peter Verbeke gaat naar de *fanboards*, en onze *supporters liaison officer* staat dagelijks in contact met de supporters. Zo voelen supporters zich betrokken en gehoord.'

Declercq denkt niet dat Anderlecht een 'ander publiek' heeft. 'In onze tribunes zit een mix van supporters. Om bij te dragen aan de waarden van de club doet je achtergrond er niet toe. Onze gouden regel is dat Anderlecht een klassevolle club wil zijn, bijvoorbeeld door boven de kleine conflictjes te staan die soms eigen zijn aan het voetbal. Dat pikken de supporters op.'

De fiets steekt een tandje bij

Fietssnelwegen in de Rand. Hoever staat het ermee? Waar vind je ze? Worden ze intensief gebruikt? En helpen ze mee de verkeersknoop te ontwarren? Een stand van zaken.

TEKST Jan Haeverans • FOTO Filip Claessens

Nog niet eens zo lang geleden vonden we het een bizar woord: fietssnelweg. Maar intussen is het concept flink ingeburgerd en bollen er dagelijks honderden, zo niet duizenden, fietsers uit de Rand van en naar de hoofdstad. Het *appeal* ervan is niet moeilijk te begrijpen: je bent in de frisse lucht, bewegen is gezond, en je zoekt zomaar de files voorbij.

Maar wat is in feite een fietssnelweg? 'Daarvoor zijn er een aantal criteria', legt Tom Dehaene (CD&V) uit, die als gedeputeerde voor de provincie Vlaams-Brabant al vele jaren mee zijn schouder zet

onder de fietssnelwegen. 'Een fietssnelweg moet minstens vier meter breed zijn, zo min mogelijk conflictpunten kennen waar je in aanraking komt met ander verkeer, hij moet het liefst in een aangename omgeving liggen en bij voorkeur aangelegd zijn in asfalt. Een veilige en comfortabele route dus.'

Goed netwerk

Wie op www.fietssnelwegen.be inzoomt op onze regio ziet al een flink netwerk. Dehaene: 'Samen met de Vlaamse overheid liet de provincie in 2012 een studie uitvoeren voor wat toen nog

het FietsGEN heette, naar analogie met het Gewestelijk ExpresNet van de NMBS. In die studie werden er meer dan 25 mogelijke fietssnelwegen voorgesteld. Een viertal daarvan waren prioritair: de F3 vanuit Leuven, de F20 via Halle, de F209 van Denderleeuw via Opwijk en de F1 Antwerpen-Mechelen-Brussel. Geen van die routes is al helemaal af, maar heel wat knelpunten worden snel aangepakt. Zo wordt op de F3 momenteel een brug over de Ring afgewerkt. En op de F20 zijn er net belangrijke realisaties gedaan in Sint-Pieters-Leeuw en Beersel, waardoor dit nu de populairste route van de provincie is.'

Waar zijn de cijfers?

Harde cijfers over hoe intensief de routes gebruikt worden, zijn er niet. En dat betreuren ze bij belangenorganisatie de Fietsersbond. 'Bij de keuze van de tracés wordt wel gekeken naar het fietspotentieel – hoeveel bedrijven liggen er?, waar wonen de werknemers?, enzovoort – maar wat ontbreekt, zijn evaluaties nadien', zegt Wies Callens, woordvoerder van de Fietsersbond. 'Er zijn weinig tellingen en onderzoek naar tevredenheid. Dat is nochtans info die we nodig hebben om mee naar buiten te komen en om weerstand te weerleggen: het aantal fietsers, de hoeveelheid CO₂ die je uitspaart, de gezondheidswinst. Dat soort zaken.' Callens en Dehaene zijn er wel van overtuigd dat de routes nu al goed gebruikt worden, en dat dat in de toekomst alleen zal toenemen. 'Ik hoop het nog te mogen meemaken dat er file staat op de fietssnelweg', lacht Dehaene.

Om ook bedrijven warm te maken voor de fiets organiseert de provincie de fietstest. Dehaene: 'Ondernemingen krijgen drie weken elektrische fietsen ter beschikking, die de werknemers mogen uittesten. Met een zeer positief effect: 65% van de deelnemers zegt daarna meer de fiets te gebruiken.' Callens wijst op iets wat volgens hem onderbelicht blijft: 'We hebben het altijd over het verkeer naar Brussel, maar ook voor de mobiliteit in de andere richting zijn fietssnelwegen een zegen. Veel bedrijven uit de Rand hebben een tekort aan arbeidskrachten, en worden nu bereikbaar voor werkzoekenden uit Brussel.'

Een-tweetje met Brussel

Over de samenwerking met Brussel, vaak een heikel punt, zijn beiden positief. Ook in de hoofdstad wordt er hard gewerkt aan fietsinfrastructuur, en de twee netten sluiten vrij goed op elkaar aan. Alleen de bewegwijzering loopt soms mank, een typisch Belgisch verhaal. 'Vlaanderen had daar-

Stoofgerechten van vroeger

Op zoek naar oude, lokale recepten kloppen we aan bij chef-kok Erik Denayer van Hof ter Imde in Meise. Welk gerecht katapulteert hem terug naar de tijd van toen?

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

voor een F-logo uitgewerkt', zegt Dehaene, 'en Brussel aangeboden om dat over te nemen. Maar dat zag Brussel niet zitten, want die F staat voor 'fiets'. Misschien dat ze nu het beeld overnemen, maar dan met de letter C van 'cyclo'.'

En wat dan met de andere fietspaden in de Rand? Lopen we niet het risico dat de fietssnelwegen het leeuwendeel van de investeringen opslokken? Dehaene wijst erop dat de fietssnelwegen de gemeenten niets kosten. Ze worden voor de helft door de provincie gefinancierd en voor de andere helft door de Vlaamse overheid. En ook om functionele fietspaden, recreatieve routes en schoolroutes veiliger en beter te maken, kunnen de gemeenten rekenen op subsidies.

Iedereen op de fiets dus. Heeft dat intussen al een merkbare invloed op het autoverkeer? Callens: 'Sinds 2020 en de eerste lockdown heeft het fietsverkeer een boost gekregen. Het autoverkeer daalde fel, maar zit intussen weer op en zelfs boven het niveau van daarvoor. Toch lijkt het aantal fietsers stabiel te blijven. Het is vooral het openbaar vervoer dat minder wordt gebruikt.'

www.fietssnelwegen.be

EN Cycling boom rolls on

An extensive network of bicycling highways is gradually taking shape. The four main routes in our region are: the F3 from Leuven, the F20 via Halle, the F209 from Denderleeuw via Opwijk and the F1 connecting Antwerp to Brussels via Mechelen. 'None of these routes is completely finished yet, but many of the problems are expected to be sorted out in within a short space of time. On the F3, for example, a bridge over the Ring Road is now being finished. And on the F20, major projects were recently completed in Sint-Pieters-Leeuw and Beersel, making it the most popular route in the Flemish Brabant province', says the provincial delegate Tom Dehaene (CD&V). Reliable statistics about how many people actually use the routes are not yet available. Much to the regret of the Fietsersbond (Flemish Cycling Federation). 'The choice of routes takes into account the potential for cycling growth but more censuses and satisfaction surveys need to be undertaken to gain a clearer understanding of the situation', says Fietsersbond representative Wies Callens.

Denayer is opgegroeid in Halle, de poort naar het Pajottenland, waar zijn grootouders hem als jonge ket de deugden van de streekproducten lieten ontdekken. 'Mijn grootvader had een café genaamd *Bij maatje*. Daar maakte ik al vlug kennis met de geuze en de kriek. Kinderen mochten dat toen in kleine glaasjes degusteren. Ook streekproducten zoals een boterham met echte Beerselse mandjesplatenkaas met daarbij een geuze van de Drie Fontein en werden goed gesmaakt. In het volkscafé kwamen de stoofgerechten van grootmoeder op tafel, zoals varkenswangetjes met kriekebier of konijn met geuze en pruimen. Uiteraard met kroketten en witloofsla met mayonaise. Om van te smullen!'

Oude gerechten in moderne versie

Om zich als kok te vervolmaken liep Denayer stage in verschillende gerenommeerde

restaurants tot hij op zijn 29e een zaak in Kobbegem overnam. 'De Plezanten Hof, pal naast brouwerij Mort Subite, bracht de band met het streekbier weer helemaal terug. Vijftien jaar later werd ik chef-eigenaar van restaurant Hof ter Imde in Meise, gelegen tussen de brouwerijen Palm en Duvel. Als je me vraagt naar mijn favoriete gerecht uit de tijd van toen, denk ik meteen aan gesmoorde varkenswangen met geuze en kriek, met witloofsla en kroketjes. Het is echt een typisch gerecht van de streek waarvan ik met plezier het recept deel. In ons gastronomisch restaurant komen deze klassiekers niet op de kaart, maar wel eigentijdse versies zoals roulade van konijnfilet met zwezeriken en cassisbier of gebraiseerde varkenswangetjes gegaard met kriekebier en een emulsie van knolselder. Deze vergeten gerechten met klassieke oorsprong worden door onze gasten enorm geapprecieerd.'

Gesmoorde varkenswangen met geuze en kriek, witloof met veldsla en aardappelkroketten

Benodigheden voor 4 à 6 personen

1 kg varkenswangen, 2 ajuinen, bouquet garni van tijm en laurier, kriek en geuze van Mort Subite, 1 witte boterham met een lepel mosterd, bruine roux, bruine cassonadesuiker, 250 g gesneden gerookt spek, 250 g witte paddenstoelen, 2 stronken grondwitloof, 150 g veldsla, 1 appel, mayonaise kroketten.

Bereiding

Kruid de varkenswangetjes met peper en zout en laat ze bruin kleuren. Voeg één gesneden ajuin toe en laat meebakken. Bevochtig met een flesje geuze en twee flesjes kriek van Mort Subite. Voeg eerst de *bouquet garni* toe en vervolgens de boterham besmeerd met mosterd.

Laat het geheel zachtjes stoven gedurende 1,5 à 2 uur onder gesloten deksel tot de wangetjes boterzacht zijn. Haal vervolgens de varkenswangetjes uit het vocht. Bind het vocht met bruine roux tot sausdikte. Je kan eventueel bijkruiden met zout, peper en een beetje cassonadesuiker. Doe er tot slot de gebakken spekreepjes en paddenstoelen bij.

Voor het bijgerecht snij je het witloof in grove reepjes. Voeg er één fijn gesneden ajuin en de granny smith appel aan toe. Breng op smaak met zout, peper en een scheutje witte azijn. Kies voor huisgemaakte mayonaise en meng ze onder het geheel. Versier de witloofsla met de veldsla. Serveer deze vergeten streekschotel met huisgemaakte kroketjes en mayonaise.

‘Problemen aanpakken en vooruit kijken’

De voorbije maanden legde Rand-Krant zijn oor te luister bij de werkgroepen van het Toekomstforum, een samenwerkingsverband van de 35 gemeenten in Halle-Vilvoorde. Wat zijn voor hen de grote uitdagingen voor de regio en hoe pakken ze die aan? De werkgroep Onderwijs komt als laatste aan bod.

TEKST Liesbeth Bernolet • FOTO Filip Claessens

Nadat Steven Van Linthout (CD&V, burgemeester van Liedekerke) om persoonlijke redenen zijn ontslag gaf als voorzitter van de werkgroep was het zoeken naar een opvolger. Die is nu gevonden. Jo Vander Meylen (CD&V, vanaf 1 januari 2023 burgemeester van Beersel) zal de werkgroep leiden. ‘We moeten de leraars in de Vlaamse Rand nog beter opleiden en ondersteunen om te kunnen omgaan met onze snel veranderende en diverse samenleving.’

Vander Meylen is onderwijzer van opleiding en was acht jaar directeur van een basisschool in de Rand. Vandaag combineert hij zijn politieke carrière als schepen in Beersel nog altijd met deeltijds lesgeven. ‘Ik vind het belangrijk om in het werkveld te blijven staan. Het geeft me betere inzichten om het beleid en de realiteit op elkaar af te stemmen.’ Voor een gesprek als nieuwe voorzitter van de werkgroep Onderwijs, vindt Vander Meylen het eigenlijk nog te vroeg, maar vanuit zijn eigen ervaringen wil hij alvast een aanzet geven.

Integrale aanpak

‘Onderwijs vergt een visie op lange termijn, tezelfdertijd moeten we mee evolveren met onze veranderende en diverse samenleving. Het is dan ook een kwestie van prioriteiten te stellen’, zegt hij. Zo is in de Vlaamse Rand de taalproblematiek heel belangrijk. ‘De almaar meer diverse schoolpopulatie vraagt van leerkrachten dat ze in staat zijn om een divers taalaanbod aan te bieden.

Maar leerkrachten krijgen niet altijd de vorming om dat taalaanbod zinvol in te vullen en meer te doen dan lesje 3 uit het handboek te laten volgen op lesje 2. Sommige leraars die nu lesgeven in de Vlaamse Rand doen dat op net dezelfde manier als ik vroeger. Dat is jammer, want de samenleving van toen is niet meer die van nu. Ik pleit er dan ook voor dat onderwijsopleidingen meer aandacht hebben voor de context waarin jonge leerkrachten terechtkomen. Zo beginnen zij met een flinke meerwaarde aan hun carrière.’ Ook samenwerkingen, zoals die met vzw ‘de Rand’, creëren mogelijkheden. ‘Dit is de partner bij uitstek om het flankerend onderwijsbeleid op het gebied van taal in de Vlaamse Rand te ondersteunen. Vzw ‘de Rand’ heeft daarvoor een integrale aanpak en een schat aan materialen ontwikkeld. Ik wil als kersvers voorzitter met hen de samenwerkingsmogelijkheden bekijken.’

Lerarentekort

Sinds kort werken twee scholen in Halle met taalcoaches. Zij ondersteunen de vakleerkracht door anderstalige leerlingen bij de les te houden en hun taalachterstand weg te werken. ‘Een nobel project’, vindt Vander Meylen. ‘Mocht ik er zelf de ruimte voor hebben, dan zou ik hen graag inzetten. Maar volgens mijn ervaring is het al moeilijk om een onderwijsteam volledig te houden, laat staan om extra mensen te vinden.’ Het woord is gevallen: het lerarentekort. In heel Vlaanderen en dus ook in de Vlaamse Rand focussen schoolbesturen nu vooral op het vinden van leraars. Het lerarentekort is groter dan ooit. De situatie is het ergst in het Brussels Nederlandstalig onderwijs, maar het sijpelt ook door naar de Rand. ‘In de Rand worden wij extra hard getroffen. Net nu we die sterke leerkrachten nodig hebben om met de veranderende context om te gaan, kampen we met grote tekorten. We hebben dringend nood aan meer leerkrachten, maar ook aan andere sterke profielen. Ik denk aan kinderverzorgers, universitair,.... Het samengaan van al die profielen zou ons onderwijs rijker maken, en vooral ook uitdagender om voor te kiezen.’

Te weinig plaats

Ook de kwestie van capaciteitsproblemen blijft acuut. Ondanks forse investeringen van

voormalig minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V) en van huidig minister Ben Weyts (N-VA) om plaatsen bij te creëren, blijft de situatie in de Vlaamse Rand precar. ‘De bevolking groeit hier sneller aan dan in de rest van Vlaanderen. Bovendien is er ook de instroom van Brusselaars en Walen die in de Rand school komen lopen’, zegt Vander Meylen. Hij vindt dat vooral de instroom vanuit Wallonië naar de Zuidrand nog te veel onderschat wordt. ‘Ik geef les in Sint-Genesius-Rode en elke dag zie ik volle bussen van over de taalgrens komen. Iedereen is welkom, maar we moeten de garantie hebben dat onze lokale kinderen een plek vinden.’

Binnenkort komt er een nieuwe capaciteitsbarometer uit die vooruitblik en de onderwijsnoden van 2027-28 in kaart brengt. ‘Ik vind dat

‘We moeten de leraars in de Vlaamse Rand nog beter opleiden en ondersteunen zodat ze kunnen omgaan met onze snel veranderende en diverse samenleving.’

een interessant instrument. Het biedt een prognose waarop je als onderwijsinstelling je lange termijn visie kan baseren. Alleen is het jammer dat er een barometer wordt gemaakt voor Vlaanderen en Brussel, maar dat het aantal leerlingen vanuit Franstalig België een blinde vlek blijft.’

Ook al beten de vorige en de huidige onderwijsminister hun tanden er op stuk, Vander Meylen vindt dat er blijvend moet worden onderzocht hoe er meer voorangsregels voor het onderwijs in de Vlaamse Rand toegepast kunnen worden. ‘Met het afstandscriterium bestaat die voorangsregel voor het basisonderwijs, maar het is ook wenselijk om minstens in de eerste graad van het secundair onderwijs voorrang te verlenen aan tieners uit de regio (minister van Onderwijs Weyts werkte voor het secundair ondertussen voorangsregels uit die in september 2022 zouden ingaan, n.v.d.r.). Bovendien geeft de vorige capaciteitsbarometer van 2018 aan dat er verhoudingsgewijs meer onderwijsplaatsen zijn

in de Vlaamse Rand dan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dat zorgt voor extra druk op onze scholen in de Rand.'

Infrastructuur

Eind oktober maakte onderwijsminister Weyts bekend dat de Vlaamse Regering opnieuw investeert in scholenbouw, onder meer voor nieuwbouw- en renovatieprojecten in Vilvoorde en Dilbeek. Vander Meylen vindt dat we niet kunnen overschatten hoe belangrijk schoolinfrastructuur is. 'Eigentijds onderwijs bied je aan in moderne en goed uitgeruste gebouwen. Wanneer je talent wil ontwikkelen en jongeren wil laten groeien, moet je inzetten op aangename leer- en leefplekken. Dat brengt een frisse sfeer en veel goesting. De moeilijkheid is dat projecten voor scholenbouw lang aanslepen.' Te lang, volgens Vander Meylen. 'Bovendien hebben we te lang op korte termijn gedacht.' Vander Meylen merkt dat lokale besturen en schooldirecties zich sinds een aantal jaren meer bewust zijn van de subsidiemogelijkheden, waardoor er meer wordt ingezet op het vernieuwen van het patrimonium. 'In mijn eigen gemeente Beersel maken we om de twee jaar een round-up van wat de schoolgebouwen over 7 à 8 jaar nodig hebben.' De kersverse voorzitter van de werkgroep Onderwijs van het Toekomstforum roept dan ook op om de Vlaamse capaciteitsmeter hand in hand te laten

gaan met een document dat de infrastructuurnoden in kaart brengt.

Ouderbetrokkenheid

Vander Meylen staat te popelen om werk te maken van zijn nieuwe taak als voorzitter van de werkgroep Onderwijs. Omdat de agenda van de werkgroep nog niet geheel duidelijk is, vragen we hem naar zijn persoonlijke ambitie als voorzitter. 'Het Vlaams onderwijs is van hoge kwaliteit. We moeten erover waken dat dit in onze veranderende en diverse samenleving zo blijft. We hebben heel veel cijfermateriaal in handen en moeten er nu voor zorgen dat we daar als beleidsmakers mee aan de slag gaan.'

'Wat ik minstens even belangrijk vind, is dat we meer inzetten op de ouderbetrokkenheid. We merken bij anderstalige ouders heel veel goede wil, maar vaak haken ze na een tijdje toch weer af omdat ze op taalbarrières stoten.' Vander Meylen wil hiervoor nauwer samenwerken met vzw 'de Rand'. 'We willen die ouders graag binnen het leerproces van hun kinderen meer Nederlands leren, zodat ze dat leerproces kunnen volgen. Bovendien is Nederlands kennen als ouder niet alleen belangrijk voor het leertraject van je kind, het zorgt ook voor gemeenschapsvorming. Hoe je het ook draait of keert, taal is en blijft het grote bindmiddel.'

Andere plek, zelfde service

Het lijkt wel alsof we nooit meer af geraken van die coronaperikelen. Daardoor blijven de vaccinatiecentra onverminderd verder werken. Zo ook in Vilvoorde, waar het centrum verhuisd is van het cultureel centrum Het Bolwerk naar de gebouwen aan de Schaarbeeklei 198. Ik was benieuwd hoe het er nu zou aan toe gaan, in de kerstweek nog wel.

En ja hoor, het was opnieuw raak. Veel supervriendelijke vrijwilligers, een perfecte organisatie, opvallend veel 'patiënten' van allerlei slag en pluimage. Mooi om zien hoe zo'n zware logistieke operatie alweer feilloos verloopt. Tijdens de korte wachttijden tussen de verschillende etappes was het fijn keuvelen met de nog steeds supergemotiveerde en op het eerste zicht meestal gepensioneerde vrijwilligers. Hun enthousiasme werkt aanstekelijk, geen moeite is hen te veel om iedereen wegwijs te maken in deze indrukwekkende mierenhoop.

Hoopvol is ook dat bijna iedereen te voet of met de fiets naar het vaccinatiecentrum komt. Speciaal voor deze gelegenheid staan er fietsrekken opgesteld zodat je hem makkelijk kunt parkeren. Op de website van het centrum is duidelijk uitgelegd hoe je er best te voet of met de fiets kunt geraken. Alleen het overzichtskaartje mocht wat groter en scherper. Verder niets dan lof om mensen te overhalen de auto thuis te laten. Er is dus aan alles en iedereen gedacht. Een mens zou van minder ontroerd worden. Met dank aan alle medewerkers.

TEKST Herman Dierickx • FOTO David Legrève

Het levensverhaal van Billie Holiday

Plaats opeisen

The United States vs Billie Holiday is een biografische film over leven en werk van de Afro-Amerikaanse zangeres Billie Holiday, maar schetst ook een beeld van de weerstand die haar strijd voor gelijke rechten voor zwarten in de VS opriep.

TEKST Michaël Bellon

Southern trees bear a strange fruit/ Blood on the leaves and blood at the root/ Black bodies swingin' in the Southern breeze/ Strange fruit hangin' from the poplar trees.'

Het is een fragment uit *Strange Fruit*, een nummer geschreven door de joods-Amerikaanse Abel Meeropol, dat in 1939 werd opgenomen door de legendarische zwarte zangeres Billie Holiday (1915-1959). Het lied was een onverbloemde aanklacht tegen de lynchpartijen in de zuidelijke staten van de VS, waarbij zwarte Amerikanen in bomen werden opgeknoot, waaraan ze als vreemdsoortig fruit bleven bungelen. Holiday schreef het nummer niet zelf en het werd ook nog door anderen gecoverd, maar door haar volgehouden vertolkingen ervan wordt het met haar geassocieerd. Door haar wordt *Strange Fruit* in de VS zelfs aanzien als het startsein van de Afro-Amerikaanse burgerbeweging die de volgende decennia streed om gelijke rechten voor Afro-Amerikanen, en die verder verpersoonlijkt werd door figuren als Rosa Parks, Martin Luther King, Malcolm X of Angela Davis.

Waarachtig

De speelfilm *The United States vs Billie Holiday* uit 2021 is dan ook niet zomaar een 'biopic' of biografische film over een zangeres die misbruik, racisme en drugsgebruik oversteeg om een icoon

te worden. De titel van de film verwijst naar de rechtszaak waarin Holiday in 1947 tot een gevangenisstraf werd veroordeeld voor drugsbezit. Ruimer gezien suggereert de titel de strijd van een vrouw tegen een hele samenleving, die systematisch en tot in de hoogste regionen een halt wilde toeroepen aan mensen die hun plaats en rechten opeisten, of het nu kunstenaars waren of gewone burgers.

Dat de film zoveel tegelijk wil zijn, is de belangrijkste bedenking die je erbij kan hebben. De makers, waaronder regisseur Lee Daniels, baseerden zich op het boek *Chasing the Scream. The First and Last Days of the War on Drugs* van Johann Hari. Om hun grote verhaal behapbaar te maken, permitteerden ze zich ook enkele fictieve toevoegingen of wijzigingen aan het levensverhaal van Holiday. Het is een feit dat niet iedereen kon appreciëren dat Holiday de striemende aanklacht zo vaak zong. Veel muzikanten en producers wilden zich zelfs niet aan een opname van het nummer wagen. Maar dat Holiday ooit van het podium werd geplukt toen ze het nummer zong, of dat *Strange Fruit* de directe aanleiding vormde om haar met een groots opgezette valstrik veroordeeld te krijgen voor drugsbezit, is niet zo. In de film worden de romances van Holiday en haar conflicten met minnaars en FBI-agenten enigszins aangedikt. Ook het raamverhaal van de

film, waarin Holliday haar levensverhaal vertelt aan een kleurrijke journalist is fictief. Verder worden de grenzen tussen feiten en clichés over de banden tussen de Amerikaanse jazzscene, de onderwereld, en de Amerikaanse veiligheidsdiensten eerder geromantiseerd dan scherp gesteld. Dat zijn natuurlijk riskante ingrepen die een film, die een aanklacht wil zijn tegen de zwarte bladzijden in de geschiedenis, kwetsbaar maakt voor kritiek. Ga er dus best vanuit dat dit een film is en geen documentaire of docu-fictie. Maar wel een film met waarachtige elementen en aannames, gebaseerd op een waargebeurd verhaal, die de tragische dynamiek illustreert van een krachtig, rebels, artistiek talent dat het status quo wil doorbreken in een brutaal discriminerende samenleving, terwijl ze ook nog eens moet afrekenen met haar eigen demonen.

Acteerprestatie

Regisseur Daniels heeft zijn prent erg stijlvol gefilmd, een beetje in de sfeer van een *film noir* maar dan in kleur. Hij neemt zijn tijd om een hele intrige op te bouwen rond de hoogte- en dieptepunten in het persoonlijke en artistieke leven van het hoofdpersonage. Daarbij zit je constant dicht op haar huid, zodat de film effectief een eerbetoon wordt aan een iconische figuur. Maar bovenal is er de veelgeprezen vertolking van Billie Holiday door Andra Day. Ze kreeg er een Oscar-nominatie en een Golden Globe voor. Day is nochtans een debutante in de filmwereld. Ze werd voor de rol gekozen omdat ze een zangeres is die Holiday al op jeugdige leeftijd bewonderde. Het is heel straf met wat voor een gemak en subtiliteit Day de complexe gevoelswereld van het hoofdpersonage neerzet. Hiermee demonstreert ze dat kunst wel degelijk de kracht heeft om de wereld (een beetje) te veranderen.

The United States vs Billie Holliday

ZO • 6 FEB • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 14 FEB • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Meer dan een gepolijste versie van zichzelf

De pandemie heeft er ook bij zangeres Chantal Acda ingehakt. Maar ze bleef bezig met de opnames van het ontroerende album *Saturday Moon*, dat ze in Zaventem komt voorstellen, en met muziek die haar uit haar comfortzone hielp. 'Mooi is niet langer genoeg, het moet ook rauw en echt zijn.'

TEKST Tom Peeters · FOTO Filip Claessens

Het inzicht kwam volgens de Nederlandse zangeres en muzikante onverhoeds, vorige herfst na een concert van Nick Cave en Warren Ellis. 'Het was geweldig. Er liep heel wat mis op het podium, maar achteraf had je de indruk dat er iets veranderd was en werd het mij duidelijk dat muziek die gewoon mooi wil zijn mij niet meer interesseert. Ook ik ben op zoek naar iets dat de ruimte kan veranderen. Na dat concert snapte ik waarom ik me bij bepaalde mensen in mijn kracht gezet voel. Personen die zelf rauw en wat *fucked up* zijn geven me het veilige gevoel dat ik alles mag zijn en niet alleen een gepolijste versie van mezelf.'

Om die reden is ze ook uit Isbells gestapt, de Leuvense band waarvan ze ruim tien jaar deel uitmaakte. 'Dat zijn geen leuke gesprekken, maar het was kiezen tussen loyaal zijn aan hen of aan mijn muziek, en dan kies ik altijd voor de muziek. Vanuit mijn opvoeding heb ik meegekregen om diplomatisch te zijn en harmonie na te streven, maar eigenlijk werkt dat niet voor mij.'

Acda is afkomstig uit het Noord-Brabantse Helmond, maar ging op 17-jarige leeftijd haar muze, de muziek, achterna. Na passages in Utrecht en Eindhoven zocht ze haar heil in België, waar haar carrière als singer-songwriter langzaam op gang kwam.

Luisterende versus springende Nederlanders

Met de vaak veranderende coronamaatregelen probeert Acda niet te veel te verwachten. 'Als iets niet kon doorgaan, kwam dat telkens vreselijk

hard binnen. Toen we opnieuw mochten optreden, was dat raar en leuk tegelijk. We zaten elkaar met grote ogen aan te staren in de auto: is dit echt aan het gebeuren? Ik vind het superfijn om liedjes te schrijven, maar live spelen is cruciaal. De energie die je op een podium van je muzikanten en het publiek krijgt, is ongeëvenaard. Dan laat ik mijn liedjes los tot ik er niets meer over te zeggen heb.' Niels Van Heertum, die op haar jongste plaat *Saturday Moon* euphonium speelt, verwoordde het in de toerbus als volgt: 'Halverwege het tweede nummer van een concert voelen we dat Chantal eigenlijk niet meer daar is en volgen we haar blindelings.'

'Ik wil inderdaad dat het vertrekt', beaamt Acda, die vond dat de lockdowns een groter effect hadden op het Nederlandse dan op het Belgische publiek. 'Nederland is vaak de hel voor singer-songwriters omdat het er zo rumoerig is, maar gek genoeg werd er daar nu beter geluisterd. Ik was gechoqueerd.' (lacht) Wat er na bijna twintig jaar in België nog van Nederland in haar zit? 'Terschelling. Ik ben een eilandmens, dus daar ga ik graag naartoe. Soms heb ik heimwee naar de humor. Ik ben een grote Hans Teeuwen-fan. In Vlaanderen, waar men wat angstiger is, heb ik het gevoel dat ik me een beetje moet inhouden. In Nederland springt men makkelijker, en aan een tankstation kan iemand je enthousiast toeroepen 'Goedag, fijne dag nog vandaag!' Dat mis ik soms wel. Maar na een week ben ik dat beu en weet ik weer waarom ik hier woon.' (lacht)

Alles op instinct

Ondertussen blijft de zangeres bezig met oude en nieuwe projecten. Zo is ze als verwoed paardenliefhebster tijdens de eerste lockdown coaching beginnen geven aan jongeren op een paardenwei in Bornem. In de caravan ernaast nam ze de vocals van *Saturday Moon* op. De persoonlijke nummers van die plaat wil ze nu herwerken tot duetten. Ook gepland: een tweede plaat van *Distance, Light & Sky*, haar trio met Eric Thielemans en de Amerikaanse muzikant Chris Eckman, en een eerste album met de Italiaanse pianist Bruno Bavota, waarmee ze vorige zomer muziek is beginnen uitwisselen en inmiddels een deal tekende bij een label uit New York.

Dat laatste contrasteert met de weg die ze aflegde. 'Ik kan geen noten lezen en doe alles op instinct. Dat maakte me in het begin van mijn carrière onzeker, waardoor het lang duurde voor ik een soloalbum durfde uit te brengen.' Op *Pùwawau* (uit 2019) en tijdens opvoeringen van *Koyaanisqatsi*, de heftige cultfilm over de klimaatverandering waar ze samen met Thielemans een nieuwe score bij schreef, stapt ze bewust uit die comfortzone. 'Eerst was ik alleen maar singer-songwriter, nu improviseer ik meer. In *Koyaanisqatsi* speel ik synths en doe ik allerlei rare dingen met mijn stem. Vooral het schreeuwen werkt super bevrijdend.'

VR · 4 FEB · 20.00

Saturday Moon

Chantal Acda

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

25 jaar na de sluiting van Renault Vilvoorde

Trots werd trauma, strijdbeeld werd eresaluut

Exact vijftientig jaar geleden werd bekendgemaakt dat de Renaultfabriek in Vilvoorde de deuren zou sluiten. Meer dan 3.000 werknemers verloren in één klap hun baan. Het nieuws sloeg in als een bom. Het betekende het einde van een tijdperk: de industriële hoogdagen van Vilvoorde waren definitief gedaan.

TEKST Wim Troch • FOTO Filip Claessens

Wie Vilvoorde binnenrijdt langs de Luchthavenlaan botst op een imposant standbeeld. Een ruwe, roestbruine, gebalde vuist van acht meter hoog staat sinds 1998 op de rotonde met de Woluwelaan. Onbeschaamd maakt het beeld duidelijk dat het de confrontatie niet uit de weg gaat. 'Strijd voor arbeid', ook wel bekend als 'De Vuist', van Rik Poot herinnert aan de maandenlange acties die volgden op de bekendmaking van de sluiting van de Renaultfabriek in Vilvoorde. Maar eigenlijk is het een memoriaal met een veel bredere draagwijdte. Het beeld zou de symbolische afsluiter kunnen zijn van een tijdperk dat 150 jaar eerder begon, dat van Vilvoorde als industriecentrum. Want de 3.000 banen die bij Renault verloren gingen, waren de zoveelste in de rij van fabrieken die de deuren sloten: Delacre, Forges de Clabecq, Ca-va-seul,... allemaal grote namen die ooit aantrekkingspolen waren voor wie wilde werken, maar die om een veelheid aan redenen verdwenen.

Lagere lonen

Aan het begin van de industriële revolutie stonden de sterren gunstig voor Vilvoorde. De stad had met de Zenne, het kanaal, de eerste spoorlijn van het Europese vasteland en open ruimte in de nabijheid van de hoofdstad heel wat troeven in handen. De industrialisering van Vilvoorde begon rond 1850 en betekende een grote verandering. In de vroege middeleeuwen was de stad door haar strategische ligging tussen Vlaanderen en Brabant van groot belang, maar de opkomst van Brussel betekende dat Vilvoorde zich niet echt kon ontwikkelen. 'Vilvoorde was in de eerste helft van de 19e eeuw een agrarisch

gebied. Het was een ingedommeld stadje', vertelt Paul Gobin van de Vilvoordse heemkundige kring Hertog Hendrik I. De heemkring bracht enkele publicaties uit over de voormalige fabrieken van de stad. 'Door het kanaal en de spoorlijn kwamen bedrijven zich hier vestigen, maar ook omdat de gronden hier goedkoper waren dan in Brussel. En er speelden ook minder prozaïsche motieven mee. De Vilvoordenaars waren bereid om tegen lagere lonen te werken. Verffabriek Wyns-Bristol kwam naar Vilvoorde omdat ze in Brussel geen vergunning kregen wegens te vervuילend.'

Het waren vooral fabrieken uit de textielsector, de voeding en de chemie die naar Vilvoorde kwamen, en later ook de metaalverwerking. In eerste instantie vestigden zich relatief kleine werkplaatsen in de stadskern, in de buurt van het Woluwekanaal en het station. Tegen het einde van de 19e eeuw kwamen de grotere fabrieken. Die vestigden zich vooral langs het kanaal Brussel-Schelde. Stadsarchitect Jean Hauwaert maakte plannen voor een nijverheidszone langs het kanaal met een fabrieksspoorweg en een nieuwe, brede laan naar Brussel: de Schaarbeeklei. Er werd ook een tramlijn aangelegd. Vanaf 1908 reed op de middenberm een tram tussen Brussel en Vilvoorde.

Industriële ader naar Brussel

De Schaarbeeklei groeide uit tot een van de aders van de nijverheid in Vilvoorde. Onder meer poetsfabrikant Ca-va-seul vestigde zich in de jaren 20 in een art-deco gebouw (gesloopt in 2001). Ook metaalgieterij Fobrux, fabrikant van boomzaagmachines Brenta en autoproducent Fondu vestigden zich hier. In Autoworld in het Brusselse Jubelpark kun je een Fondu uit 1906 bekijken. Het is een van de eerste auto's die in Vilvoorde werd

gemaakt. Aan de Harensessteenweg, een zijstraat van de Schaarbeeklei en eigenlijk de originele verbindingsweg met Brussel, werden arbeiderswoningen gebouwd. Op enkele staan stichtende spreuken zoals: *Hier woon ik zeer gerust/en leef naar harte lust of ik leef gerust en werk met lust.*

Als het gaat over autoassemblage in Vilvoorde kun je natuurlijk niet om Renault Vilvoorde heen. Wat ooit de trots van de stad was, werd een trauma toen 25 jaar geleden de sluiting werd aangekondigd. Het Vilvoordse verhaal van de Franse autoconstructeur begon in 1925, toen een loods nabij de grens met Haren en Machelen de eerste buitenlandse vestiging van het automerk werd, gebruikt als distributiecentrum. Vanaf 1935 werden er ook auto's in elkaar gezet. Populaire modellen zoals de R4, R5, Clio en Mégane werden er gebouwd. Er werkten tot 4.000 mensen. Die kwamen van overal. Bij ploegenwissels was het een komen en gaan van touringcars die arbeiders naar huis of naar hun werk brachten, maar een groot deel van het personeel woonde toch in Vilvoorde en omgeving. Het bedrijf stond bekend als een goede werkgever, met elke dag verse soep en aangepast werk voor wie jarenlang werken aan de ketting zijn tol had geëist. Het kwam dan ook ongenadig hard aan toen Renaulttopman Louis Schweitzer op 27 februari 1997 in het Brusselse Hiltonhotel aankondigde dat de fabriek zou sluiten en derhalve 3.000 mensen op straat zouden staan. Een golf van verontwaardiging rolde over de stad en het hele land. Mensen zwoeren om nooit meer een Renault te kopen.

Onafwendbaar einde

Het was het begin van een maandenlange strijd. 5.300 wagens werden als oorlogsbuit door de werknemers geblokkeerd. De autosleutels werden op één grote hoop gegooid. Het stakerspiket stond zes maanden onafgebroken aan de parking langs de Woluwelaan. Er volgden betogingen en protestmarsen, in Vilvoorde, Brussel en Parijs. De populaire jaarmarkt kon die lente van 1997 voor het eerst sinds de oorlog niet plaatsvinden. Ze werd geannuleerd uit angst dat de stakende Renaultarbeiders keet zouden schoppen tussen de paarden en koeien. Toen duidelijk werd dat de fabriek niet meer te redden viel, werd eind juli een sociaal plan aanvaard. In september rolde de laat-

ste afgewerkte Mégane van de band. 400 werknemers konden nog tot 2012 aan de slag blijven bij Renault Industrie Belgique, een toeleveringsbedrijf. In 1998 ging de wet-Renault van kracht, die bij een collectief ontslag en herstructureringen een hele procedure vastlegt.

De sluiting van Renault was het klapstuk van een evolutie die al langer bezig was. De onafwendbare neergang van Vilvoorde als industrie-centrum begon halverwege de 20e eeuw. 'Vanaf 1950 groeide de aandacht voor ecologie, met de oprichting van de Vlaamse milieudienst', licht Gobin toe. 'Er kwamen normen en beperkingen voor vervuiling. Voorheen kon alles zomaar in de Zenne worden geloosd. Vanaf 1955 trokken de eerste bedrijven weg. Milieu was een reden, maar ook concurrentie uit lageloonlanden speelde zeker mee, net als de oliecrisis en de algemene

De sluiting van Renault was het klapstuk van een evolutie die al langer bezig was. De onafwendbare neergang van Vilvoorde als industrie-centrum begon halverwege de 20e eeuw.

economische malaise in de jaren 70. De cokesfabrieken waren de eerste om te vertrekken.'

De ene na de andere fabriek sloot, tot er van de klassieke industrie haast niets meer overblijft. Onlangs sloot ook AkzoNobel – de erfgenaam van de Levisfabriek – als laatste grote naam in alle stilte de deuren. Banen in de dienstensector en in de media kwamen in de plaats. Oude vervuilde bedrijventerreinen zoals dat van Forges de Clabecq of Levis werden gesaneerd, maar wachten nog op een nieuwe bestemming. Langs het kanaal staan geen fabrieken meer maar appartementsgebouwen. De zone tussen het kanaal en de Schaarbeeklei wordt de nieuwe woonwijk 4 Fontein, inclusief school en warenhuis. Aan de overkant van de Schaarbeeklei, in de immense hallen van de voormalige Renaultfabriek, vinden nu verschillende kleinere bedrijven onderdak. Je kunt er terecht voor tegels, kantoormeubilair, autobanden en nog meer. Op

het terrein tussen het station van Vilvoorde en de Woluwelaan, de grote betonnen vlakte waar ooit de afgewerkte wagens stonden te wachten tot ze naar hun kopers konden, en waar in 1997 de stakende arbeiders voor hun baan vochten, komt een ziekenhuis.

De herinnering aan Renault en de andere industriële mastodonten wordt mettertijd misschien vager, helemaal uitgewist wordt de industriële geschiedenis niet. Nabij de plaats waar dat nieuwe ziekenhuis moet komen, schuiven vandaag nog steeds elke dag auto's voorbij aan 'De Vuist'. Vijftig jaar geleden was 'Strijd voor arbeid' een symbool van verzet tegen onrecht, maar misschien ook de uiting van een verkrampde poging om de industrie niet volledig te laten wegglijpen. Tevergeefs, maar er kwamen nieuwe banen en de kanaalzone kreeg een nieuw elan. Vandaag is de opgestoken vuist een trots eresaluut aan wat ooit was.

FR La fin d'une époque

Qui ne s'en souvient pas? Il y a exactement 25 ans, on nous annonçait que l'usine Renault de Vilvoorde fermerait ses portes. La nouvelle fit l'effet d'une bombe. Après des mois de lutte, plus de 3.000 employés perdirent leur emploi. C'est ainsi que la fierté de la ville fit place au traumatisme. Car cette nouvelle signifiait également la fin d'une époque: l'apogée industrielle de Vilvoorde n'était désormais plus qu'un souvenir. Le poing de Rik Poot sur le rond-point de la Luchthavenlaan et de la Woluwelaan est une statue de combat, une image de résistance à l'injustice, mais aujourd'hui, celle-ci sert aussi de salut d'honneur au passé industriel de la ville.

© WENDY VAN BUIJSEN

HET GEZIN VAN PAEMEL, DE SOLO (11/2)

PODIUM

THEATER

Medea

Theater Malpertuis

DO • 3 FEB • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 11 FEB • 20.30

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DO • 17 FEB • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 4 FEB • 20.00

De Bourgondiërs.

Ons spannende oerverhaal

Bart Van Loo

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

VR • 11 FEB • 20.30

Het gezin van Paemel, de solo

SKaGeN

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Man in de mist

Het Nieuwstedelijk

ZA • 12 FEB • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 18 FEB • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 13 FEB • 20.30

Infidèles

tg Stan & de Roovers

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DO • 17 FEB • 20.30

Onderland

Leue, Reijs, Cleymans, Borgmans & Pas

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 18 FEB • 20.30

David of hoe we ons bedacht hebben

De Hoe & De Nwe Tijd

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

MA • 21 FEB • 20.30

Wat we nog te zeggen hebben over de liefde

De Nwe Tijd

Dilbeek, Lou's Plek, 02 466 20 30

WO • 23 FEB • 20.30

GNAB◇RRETNi

Alan Van Rompuy & Dounia Mahammed

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 24 FEB • 20.30

Nu het nog kan

Johan Petit/ Martha!tentatief

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 25 FEB • 20.00

Arendt

Collectief Verlof

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZA • 26 FEB • 20.30

Moby Dick

Theater LOD/ Gorges Ocloo

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 26 FEB • 20.30

De Reuzendoder van Ernest Hemingway

Van Bauwel, Pessemiers, Bosmans e.a.

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

KIDS

VR • 4 FEB • 19.30

Wat was en wat nu (+8j)

FABULEUS

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 6 FEB • 11.00

Capricciosa (+3j)

Cie Paprika

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO • 6 FEB • 15.00

Bliesblaasbloesss (4-9j)

Duo Abbraccio

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

ZA • 12 FEB • 19.00

Doe de groeten aan de ganzen (+6j)

Hetpaleis & De Nwe Tijd/ Freek Vielen

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

ZA • 12 FEB • 19.00

100% circus (+7j)

Julien Auger

& Mikkil Hobitz Filtenborg

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

Chillen op je billen (+3j)

Kapitein Winokio

ZO • 13 FEB • 15.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 20 FEB • 15.00

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 13 FEB • 10.30

De slak en de walvis en andere avonturiers (+4j)

ontbijtfilm

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 13 FEB • 15.00

Wolfwalkers

familiefilm

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 13 FEB • 11.00

Mist (+5j)

Het Wolk

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaal-

hoeve, 02 381 14 51

ZO • 13 FEB • 10.00, 11.00 EN 15.00

Manta (4-24 m)

Klankennest

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,

02 371 22 62

ZA • 19 FEB • 19.00

De jongen van de glasfabriek (+6j)

Theater De Toekomst

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 19 FEB • 15.00 EN 19.00

Sinbad (+7j)

kunstZ/ Mohanad Mukhtar

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

ZO • 20 FEB • 15.00

Zusje kan vliegen (+4)

De Zonderlingen

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

ZO • 20 FEB • 15.00

Slok (+4j)

Muziektheater De Kolonie

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

ZO • 20 FEB • 15.00

Zozoöfzo (+4j)

Collectief dOft

De Zonderlingen

VR • 25 FEB • 20.00

Homan (+8j)

Collectif Malunés/

Vincent Bruyninckx & Vejde Grind

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 25 FEB • 19.30

Dummies (+10j)

dOft

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA • 28 FEB • 15.00

Nachtwacht. De dag van de bloedmaan (+6j)

familiefilm

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

HUMOR

DO • 3 FEB • 20.00

The Roaring Twenties

Wêreldbând
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

't Zal schoon zijn als het af is (+16j)

Adriaan Van Den Hoof
3 EN 4 FEB • 20.30
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
DO • 24 FEB • 20.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 5 FEB • 20.00

Bad Woman (+16j)

Julie Cafmeyer
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

MA • 7 FEB • 20.30

Comedy Club #3 met Bas Birker en Jasper Posson

Dilbeek, Lou's Plek, 02 466 20 30

DO • 10 FEB • 20.00

(On)voorspelbaar

Stefan Paridaen
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

VR • 11 FEB • 20.30

III-ième

Jan Jaap van der Wal
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Influencer

Henk Rijckaert
VR • 11 FEB • 20.30
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60
ZA • 12 FEB • 20.30
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZA • 12 FEB • 20.30

Hullep!

Maaïke Cafmeyer
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 12 FEB • 20.15

Retro

Han Solo
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 15 FEB • 20.00

Fwiet! Fwiet!

Begijn Le Bleu
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Moeste weite wa da'k paas

Brussels Volkstejoëter
DO • 17 FEB • 20.00
Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

ZO • 27 FEB • 14.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 19 FEB • 20.00

ZO • 20 FEB • 15.00

Oscar

Brussels Volkstejoëter
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

23 EN 24 FEB • 20.30

Speech

Wouter Deprez
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 26 FEB • 20.00

Deel mij!

Veerle Malschaert
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

DANS

VR • 11 FEB • 20.00

Flamingos

Acme/ Albert Quesada
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 13 FEB • 18.30

Dansproject 2022

Dansfestival i.s.m. Compagnie Cocon
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 16 FEB • 20.00

Percepcion

Paula Comitre
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 19 FEB • 20.30

Traces

Wim Vandekeybus/ Ultima Vez
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

LITERATUUR

ZO • 20 FEB • 10.30

Josse De Pauw

Schrijvers op zondag
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 1 FEB • 15.00

Bernstein meets Broadway

Hanne Roos & Jeroen D'hoer
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 2 FEB • 20.30

Words. Beats. Jokes

'Nuff Said
Vilvoorde, De Kruitfabriek, 02 255 46 90

90 jaar Johnny Cash

Swinnen, Delcroix, Peleman,
Hautekiet e.a.
DO • 3 FEB • 20.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72
VR • 4 FEB • 20.30
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47
WO • 9 FEB • 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90
VR • 11 FEB • 20.15
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 3 FEB • 20.30

Sommers '69

Willy Sommers
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

DO • 3 FEB • 20.30

Slow Motion

Taurus Quartet
Grimbergen, Sacristie Abdijkerk,
02 263 03 43

VR • 4 FEB • 20.00

Saturday Moon

Chantal Acda
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 4 FEB • 20.15

Churches

Jasper Steverlinck
Beersel, Sint-Lambertuskerk,
02 359 16 00

VR • 4 FEB • 20.30

Lili Grace & special guest Sleepers' Reign

Humbeek, Eldorado, 02 263 03 43

ZA • 5 FEB • 20.30

Soulsister in concert

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 5 FEB • 20.00

Natural Woman, a Tribute to Carole King

Sabien Tiels
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 5 FEB • 20.30

Kloot Per W & Jan Hautekiet in concert

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZO • 6 FEB • 14.00

30 jaar Dana Winner

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

THE HAUNTED YOUTH (9/2)

DI • 8 FEB • 20.00

La Louve Heureuse

Foyer Do Mundo
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

WO • 9 FEB • 20.30

The Haunted Youth

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO • 10 FEB • 20.15

The Radar Station

clubconcert
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 10 FEB • 20.30

25 jaar Scala

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR • 11 FEB • 20.30

Belpop '80

Marcel Vanthilt, Jo Lemaire e.a.
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 13 FEB • 14.30

20 jaar Lenny & De Wespen

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 13 FEB • 11.00

My Tribute to Frank

Jean Van Lint & jazzkwartet
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO • 16 FEB • 20.30

Van Brandweer tot Swentibold

Bob Savenberg
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 16 FEB • 20.30

The Chai Connection

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 16 FEB • 20.15

Lara Rosseel Quintet

Jazzlab-concert
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO · 17 FEB · 20.30

Carate Urio Orchestra

Humbeek, Eldorado, 02 263 03 43

Admiral Freebee

DO · 17 FEB · 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA · 26 FEB · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR · 18 FEB · 20.30

Huroram!

Matthysen, Mosuse & Van Ballaer

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR · 18 FEB · 20.00

Klassiek revisited

Stijn Kolacny

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

ZA · 19 FEB · 20.00

The Gatsby Tour

Bar Clochard

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZA · 19 FEB · 20.30

Ataneres Ensemble met Liebrecht Vanbeckevoort

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

Oogst

Kommil Foo

ZA · 19 FEB · 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO · 24 FEB · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO · 24 FEB · 20.30

Imagine no Lennon

Jean Bosco Safari, Ben Crabbé & band

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaal-

hoeve, 02 381 14 51

VR · 25 FEB · 20.30

20

Absynthe Minded

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR · 25 FEB · 20.30

Hydrogen Sea/ Geike

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,

02 371 22 62

VR · 25 FEB · 20.30

Theatertour Casco

Brihang

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA · 26 FEB · 20.00

April Verch & Cody Walters

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO · 27 FEB · 17.00

Christoff live

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO · 27 FEB · 11.00

Eyas Ensemble

aperitiefconcert

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZO · 27 FEB · 20.30

One man band

Stef Kamil Carlens

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Dealer

DI · 1 FEB · 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO · 23 FEB · 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI · 1 FEB · 20.30

The Hand of God

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DI · 1 FEB · 20.00

Kom hier dat ik u kus

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Dune

WO · 2 FEB · 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 27 FEB · 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

The United States vs Billie Holliday

ZO · 6 FEB · 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA · 14 FEB · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

MA · 7 FEB · 20.30

Les Misérables

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

Un Monde

DI · 8 FEB · 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO · 20 FEB · 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI · 8 FEB · 20.30

The worst person in the world

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 8 FEB · 20.00

Le fabuleux destin d'Amélie Poulain

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI · 8 FEB · 20.30

Bergman Island

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO · 9 FEB · 20.00

Red Sandra

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 13 FEB · 20.00

Anette

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Spencer

DI · 15 FEB · 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI · 15 FEB · 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 15 FEB · 14.00

The Father

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

Madres Paralelas

DI · 15 FEB · 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR · 18 FEB · 13.30

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA · 21 FEB · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO · 16 FEB · 20.00

The Last Duel

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

La Civil

DO · 17 FEB · 15.00 EN 20.00

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

VR · 18 FEB · 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA · 21 FEB · 20.30

Aline

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DI · 22 FEB · 20.00

Lamb

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI · 22 FEB · 20.30

Don't look up

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 22 FEB · 20.30

The Lost Daughter

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

VR · 25 FEB · 14.00 EN 20.00

All of Us

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

MA · 28 FEB · 20.30

Bittersweet Sixteen

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

2 TOT 19 FEB

Straat

Evelien Van Elsen

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VANAF 3 FEB

Van privé naar publiek. Collectie Thomas Neiryndck

Drogenbos, FeliXart, 02 377 57 22

TOT 5 FEB

Lost Lands

Maroesjka Lavigne

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

5 TOT 13 FEB

Fotoclub De Korrel

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

TOT 6 FEB

Fragmented Portraits

Kiara Peelman

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

9 FEB TOT 6 MAA

Incorpo

Maite Jane

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

9 FEB TOT 10 APR

Henry van de Velde Awards 2022

Brussel, Bozar, www.bozar.be

15 FEB TOT 7 MAA

Mind Scapes

Valerie Naessens

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

18 FEB TOT 15 MEI

Rinus Van de Velde

Brussel, Bozar, www.bozar.be

23 FEB TOT 19 MAA

Kleur!

Linda Van der Meeren

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

25 FEB TOT 30 APR

Warriors, come out to play

Carmen De Vos

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 28 FEB

Roger Brawn

Kam kiest voor Kunst

Wezembeek-Oppem, cafetaria GC de

Kam, 02 731 43 31

TOT 6 MAA

Menselijke Zoo Humain

Tervuren, AfricaMuseum,

www.africamuseum.be

OP STAP

ZO • 13 FEB • 14.00

Hoe komen dieren de winter door?

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

VARIA

WO • 2 FEB • 20.00

Drummen op aarde

Dirk Draulans

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

WO • 2 FEB • 19.30

Mijn kind, mijn spiegel

Fleur Van Groningen

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 11 FEB • 20.30

Verslaafd

Eric Van Looy

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 25 FEB • 20.30

In alle eerlijkheid

Nicolas

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 26 FEB • 20.30

Pappie, een dagboek

Luk De Bruyker

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

vzw 'de Rand' zoekt 3 nieuwe onafhankelijke bestuurders. Interesse? Je vindt meer info via nieuws 'oproep' op www.derand.be

Oprecht zijn

Twee toneelgezelschappen delen een fascinatie voor de Amerikaanse schrijver David Foster Wallace. Zijn werk inspireerde hen tot een stuk over hoe je een zinvol leven vol verbinding kan leiden.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Koen Broos

In 2005 gaf David Foster Wallace een speech op de diploma-uitreiking van een prestigieuze hogeschool. Het vrolijke uitgangspunt was: hoe te leven zonder je op je vijftigste een kogel door je kop te jagen? Drie jaar later, op zijn zesenvestigste, hing hij zich met een tuinslang op in zijn garage.

Wat de makers van De Koe en Hof van Eede (die recent fuseerden tot De Hoe) en De Nwe Tijd trof in het leven en werk van Wallace is het spanningsveld tussen ironie en authenticiteit. Het handelsmerk van De Hoe is speelsheid en knipoogjes, De Nwe Tijd legt graag de nadruk op oprechtheid. Wallace bleek de ideale bron voor hun eerste samenwerking. Wannes Ghyselincx, Willem de Wolf en Freek Vielen lieten zich inspireren door zowel teksten van Wallace als zijn biografie. Het is niet evident om met drie tot een tekst te komen, maar het werkte. Iedereen sleutelde aan elkaars scènes zodat na verloop van tijd bijna niet meer te onderscheiden viel wie wat schreef. Het resultaat is een geheel van 25 scènes, het eerste luik van een trilogie.

Doen alsof

Op de scène worden de Wolf en Vielen geflankeerd door Suzanne Grotenhuis, Carine van Bruggen, Greg Timmermans en Ans Van den

Eede. De Wolf speelt een radiopresentator die een nachtshow host waar luisteraars kunnen inbellen. De gesprekken en scènes waarover verteld wordt, komen naast hem tot leven. Het is een ideale vorm om het over verschillende thema's te hebben: eenzaamheid, verslaving, depressie, oprechtheid en roes. Leef je nog wel als je hyperbewust wil leven? Kan je authentiek zijn of speel je dat je authentiek bent? Acteurs doen alsof, maar is dit ook niet typisch voor het echte leven?

Hoe kom ik de nacht door?

De acteurs stappen geregeld uit hun rol om zichzelf te zijn, of dat te spelen. Peter Van den Eede is niet te zien op de scène, maar staat in voor de scenografie en regie. 'Een heerlijk spel van spitsvondige dialogen ontspint zich, hersenstrelend zijn de gevatte zinnen en beschrijvingen van elkaar', aldus De Theaterkrant.

Authenticiteit is in tijden van sociale media een fascinerend gegeven. Enerzijds laten mensen zich enkel van hun beste kant zien, anderzijds gaan mensen ver in hun wil om oprecht over te komen en krijg je niet altijd flatterende *slices of life* te zien. Wellicht zit ook die dualiteit in het stuk vervat.

Wie schrik heeft dat het stuk zwaar zal zijn, stelt Vielen gerust in een interview met Knack: 'Het stuk is donker, maar naar het einde toe gloort er licht en komt de zon op. Het gaat over alleen de nacht doorkomen, maar ook over de mogelijkheid om oprecht te zijn en verbindingen aan te gaan met jezelf en met anderen.' Of in de woorden van een recensent in Theaterparadijs: 'De voorstelling is een humoristische, speelse vertolking van mensen die terugkijken op hun leven. Met boeiende discussies en herkenbare uitspraken is dit luchtige stuk toch indrukwekkend.'

VR • 18 FEB • 20.30

David of hoe we ons bedacht hebben

De Hoe & De Nwe Tijd

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Rana Bayar

Elkaar begrijpen

Toen Rana Bayar drie jaar geleden met haar ouders en zussen op de luchthaven van Zaventem landde, maakte ze een vreugdedansje. 'Eindelijk vrij. We hoefden niet langer bang te zijn.'

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

DE FAVORIETEN VAN...

Mooiste plek in Turkije

Galata Kulesi of Galatatoren.

Favoriet gerecht

İçli kofte, gehaktbal met bulgur (tarwe), vlees en noten.

Mooiste herinnering

De kip van mijn grootouders die achter me aan bleef hollen.

Het gezin had een paar moeilijke jaren achter de rug. Na de poging tot staatsgreep in Turkije in de zomer van 2016 verloren haar ouders allebei hun baan als leerkracht. Van de ene dag op de andere werden ze aan de kant geschoven. Recht op verdediging hadden ze niet. Angst voor verdere represailles wel. 'Het deed mijn ouders besluiten om in België een nieuw leven op te bouwen. Een leven waarin we opnieuw zouden kunnen zeggen wat we denken.'

Een veilig gevoel

Bayar spreekt vlot Nederlands. 'Het eerste schooljaar was nochtans moeilijk. Ik voelde me een buitenbeentje. Maar toen ik de overstap naar het middelbaar maakte, kwam daar verandering in. Mijn medeleerlingen bekeken me niet langer raar aan omdat ik een accent had. Sprak ik een Nederlands woord niet correct uit of kon ik niet op een woord komen,

DE Einander verstehen

Als Rana Bayar vor drei Jahren mit ihren Eltern und Schwestern auf dem Flughafen Zaventem landete, vollführte sie einen Freudentanz. 'Endlich frei. Wir brauchten keine Angst mehr zu haben.' Die Familie hatte ein paar schwierige Jahre hinter sich. Nach dem Putschversuch in der Türkei im Sommer 2016 verloren ihre Eltern beide ihren Arbeitsplatz als Lehrer. Von einem Tag auf den anderen wurden sie beiseite geschoben. Sie hatten kein Recht auf Verteidigung. Die Furcht vor weiteren Repressalien war groß. 'Meine Eltern beschlossen daraufhin, in Sterrebeek ein neues Leben aufzubauen.' Es ist wichtig, einander zu verstehen. 'In der Vorschulklasse war ich mit Schülern aus verschiedenen Ländern zusammen. Wir sprachen nicht dieselbe Sprache, aber wir verstanden einander.'

dan hielpen ze me. Vandaag voel ik me goed omringd. Ik voel mij veilig en ben niet bang om fouten te maken. Eigenlijk heb ik de laatste jaren al veel *mooie* mensen ontmoet.' Bayar zit in het derde jaar Natuurwetenschappen. Wiskunde en wetenschappen zijn haar ding. 'In mijn vrije tijd hou ik ervan om vraagstukken op te lossen. Het zou me niet verwonderen dat ik dat van mijn moeder heb geërfd. Zij is leerkracht wiskunde.'

Respect voor de leerkracht

Haar vader gaf in Turkije les in het lager onderwijs. Vandaag werkt hij als fietshersteller. Op een dag hoopt hij terug voor de klas te kunnen staan. Bayar merkt op dat de mensen in Turkije meer respect hebben voor leerkrachten dan in België. Ze worden niet alleen beter betaald, ze genieten er ook meer aanzien. 'Een Turkse uitdrukking zegt: *Ook al heeft iemand me slechts één letter bijgebracht, ik zal hem daarvoor veertig jaar respecteren.*' Als ze over haar geboorteland spreekt, voel je nog steeds een grote liefde voor de plek waar ze opgroeide. 'Ik ben geboren in Istanboel, meer bepaald aan de Bosporus. Telkens ik daar ben, voel ik me helemaal tot rust komen.'

Opkomen voor jezelf

Bayar klinkt opvallend volwassen voor haar leeftijd. Komt dat omdat ze al op jonge leeftijd geconfronteerd werd met de hardheid van het bestaan? 'Ik houd van Sezen Aksu, een Turkse zangeres die met veel veerkracht in haar stem zingt over het durven opkomen voor jezelf.' Er is nog een Turkse zanger die ze graag hoort: Baris Manco. Meer bepaald het nummer waarin hij over zijn grootmoeder, *gül pembe* of rode roos, zingt. Je hoeft de taal niet te begrijpen om te weten dat het over melancholie gaat. Bayar vat het samen met een Turkse uitdrukking: *Mensen die dezelfde gevoelens delen, begrijpen elkaar. Maar mensen die alleen maar dezelfde taal spreken, doen dat vaak niet.* Dat heb ik zelf ervaren in mijn OKAN-klas (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers, n.v.d.r.) waar leerlingen van verschillende landen samen zaten. We spraken niet dezelfde taal, maar we begrepen elkaar.' Waar vindt ze de kracht om met zo veel vastberadenheid haar nieuwe leven in Sterrebeek vorm te geven? 'Ik heb een nieuwe versie van mezelf gevonden. Van iemand die zich vrij voelt en durft dromen en die niet bang is om die dromen proberen waar te maken.'